

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csck számla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Hogyan ünnepeljünk ?

Azt mondják egyesek, hogy mi csendőrök nem tudunk ünnepelni és főleg nem tudjuk magunkat ünnepeltetni. Azt mondják, hogy a világhíradós képeken jóformán mást sem látunk, mint angolt, németet, franciát, gruzt és kannibált ünnepi zászlók, dísznövények erdejében és más ünnepi díszek zuhatagában parádézni, sütkérezni, de hivatkozni hazai ünneplési és ünnepeltetési példákra is. Azt mondják, hogy mindezekkel szemben mi magyar csendőrök ötven éven át csak portyáztunk, nyomoztunk, verejtékezünk, bennünket mindig kifelejtene a képes-mellékletekből és ha kiadós fogásunk esik a nyomozásban, azt a csemezlaposi kisbíró javára írják az ujságok. Azt mondják, hogy mi nem vagyunk elég ügyesek a fehérasztal lehetőségeinek a kihasználásában, túlságosan zárkóztunk vagyunk és mindent csak munkával, meg hivatalos úton akarunk elérni, de soha semmit az úgynevezett társadalmi lehetőségek útjain. Azt mondják, hogy nem kapcsolódunk bele eléggé a hírszolgálatba és nem publikáljuk elég hangosan a létezésünket és létezésünk mindennapi eredményeit. Az aggodalmaskodók attól félnek, hogy mindezek miatt nem kapjuk meg a közvélemény szemében igazi értékelésünket.

Igy szemre és fiúre hasonlítanak az igazsághoz ezek az aggodalmak, az érem másik oldala azonban nagyon másf mutat. A csendőrség szerve alapfeltétele a nemzet létezésének. Nem vagyunk holmi részvénytársaság, amelynek a közönség érdeklődését reklámmal és más ügyeskedéssel csakugyan fel kell hívnia magára, különben a konkurrencia legázolja. Nekünk nincs konkurrenciánk. Vagy életfeltétel az ország számára, hogy legyünk s minél erőteljesebbek és megbecsültebbek legyünk, vagy nem. Ha igen, akkor nincs szükségünk fehérasztalos és egyéb társadalmi mellékpillérekre. Nagyon ingoványos alap lenne az egy testület számára, ha a folyton változó személyi összetételű társadalmi kapcsolatokban keresné az erősödés, érvényesülés útjait. És nagyon kockázatos vállalkozás lenne a társadalom felől hangos külsőségekben várni az elismerést, sőt erőszakolni azt, mert akiből ma az ünnepi szót kicsikarom, azt felhatalmazom arra, hogy holnap lehúzzon a sárga földig. Olyan szövevényes és bo-

szorkányosan veszedelmes dolog az ilyen társadalmi érvényesülés, hogy a tojástánc semmi ahhoz. Egyesek megengedhetik maguknak azt a könnyelműséget és léhaságot, hogy munka helyett ezen az úton keresnek érvényesülést, sokan találnak is ideig-óráig s némelyek feltörtetnek a zenitre ezen a sikamlós úton, ezt azonban általános élettörvénynek tekinteni még az egyes emberek szempontjából sem lehet, testületekre nézve pedig különösen nem. Alapjában és általában mégiscsak a munka és egyéb valóságos érték az, ami az embert a magánéletében is előbbreviszi, a testületek életében pedig csakis a munkának, a valóságos teljesítménynek van jelentősége.

Természetes viszont, hogy bizonyos társadalmi tevékenységet nekünk is végeznünk kell. De nem azért, hogy ezzel a csendőrségnek előnyöket szerezzünk, a csendőrség ügyeit előbbrevigyük, tehát soha propagandából, hanem egyszerűen azért, mert a csendőrségnek a közéletben elfoglalt súlya és szerepe bennünket erre a bizonyos társadalmi mozgásra kötelez. Hogy ennek aztán mik a határai, azt így tömören meghatározni bajos volna. Egyéniség és érzék dolga. Kétségtelen, hogy ezzel törődnünk kell s erre a csendőrség minden tagját éppen úgy tanítani kell, mint a bilincselésre, mert a társadalmi kötelezettségek teljesítése is részben megtanulható tudomány és munka, sokszor nehezebb a valóságos munkánál. **S**ha valaki közülünk ennek a kötelezettségének kényelemkeresésből, közömbös lustaságból nem tesz eleget, árt a testületnek. Aki viszont ezen a téren is tudja és megcsinálja a dolgát, kétségtelenül használ vele a testületnek, mert morózus társadalomkerülők természetesen nem lehetünk. Mindezt azonban nagyon szépen megmondja az utasításunk, egyszerűen be kell azt tartani. Nem szükséges ehhez módszereket és utakat keresni. Főleg pedig nem szabad ezt a társadalmi mozgást a testületi érvényesülés érdekében erőszakolni. Aki ezen az úton elindult, menthetetlenül eljut egyszer a csinnadrattához, az pedig kinek kell?

Erre gondolunk most az ötödik csendőrnapon, amelyre semmivel sem készülődött a csendőrség hangosabban, mint az eddigiekre. Az idők során persze színesedik majd egy-egy mozzanattal ez a nap befelé és nagyobb visszhangot kap kifelé, a lényeg azonban marad az ősi csendőrszton útján: nem üjtjük nagydobra magunkat. Összeülünk csendben a magunk asztala mellett s az ünnepet annak szenteljük, ami a lényege: a lelki és erkölcsi felfrissülésnek. A tegnapi egyszerű csendőreinek, az örök-elődöknek és a holnap feladatainak.

Hatályban levő kihágási jogszabályaink az úttestek és tartozékaik épségének védelmében.

Irta: ZSOLDOS BENŐ,
a budapesti kir. ítélőtábla ny. bírása.

A közmunka-alkalmaknak országsszerte nagyobb arányúvá fejlesztése folytán alkalmoszerűvé válik a létesített úttest és tartozékai, valamint az ú. n. műtárgyak, illetve berendezések hatályosabb védelmének kérdésével is foglalkozni. A *Csendőrségi Lapok* szerkesztőségébe már jó idő óta elég sok levél érkezik be vidéki csendőreinktől olyasféle kérdésekkel terhelt, hogy milyen eljárás követendő s illetve milyen büncselekmény meghatározásáról lehet szó olyankor, midőn az őrsök például útárkok, úttöltés, csatornák, úton levő hidak, kilométer-oszlopok, községmutató-táblák, útmesteri lakok, azok mellé ültetett fasorok stb. megrongálását, fenntartásuknak akadályozását vagy elfoglalását tapasztalják, avagy hasonló természetű cselekmények elkövetéséről nyerne értesülést feljelentés alapján? Szükséges tehát első sorban tájékozódni azokról a jogszabályokról, melyek az úttestek és tartozékaik épségének védelme szempontjából jelenleg hatályban vannak és alkalmazásuk esetén követendő eljárást illetően irányadók? Olvasóink az ide vágó kérdésekre minden egyes esetben — mint máskor is mindig — megkapják a felmerült konkrét esetekben a választ akár a csendőrségi lexikonban, akár pedig az üzenetekben, de mindezeknek a hasznos adatoknak a széttagoltsága jelentékenyen nehezíti azok

gyorsabb gyakorlati igénybevételét, miért is jelen cikkünk egy csokorba kötve ismerteti a cikkünkben jelzett kihágási eseteket és pedig a törvény által meghatározott sorrendben.

A fentebb felvetett kérdések megoldását általában az 1890. évi május hó 15-én életbelépett, így tehát már több mint negyvenhat év óta alkalmazott, 1890. évi I. törvénycikk tartalmazza (III. fejezet, 125—138. §.). Ez a rész tárgyalja az úttestnek és tartozékainak, valamint a törvény 104. §-ában érintett műtárgyaknak, illetve berendezéseknek (hidak, áttereszek, kompok, révek, hajóhidak stb.) épsége ellen irányuló, úgyszintén az azok fenntartására hátrányos kihágások eseteit.

A most hivatkozott törvény fogalmi meghatározásai szerint, rossz szándék esetén 15 napig terjedhető elzárással, rossz szándék hiányában pedig pénzbüntetéssel büntetendő és az okozott kár megtérítésének kötelezettségével is járó kihágásnak minősül minden, a közlekedés céljaira szolgáló vagy azok fenntartására megkívántató bármely létesítménynek úgy szándékos, mint vétkes mulasztásból vagy gondatlanságból eredő rongálása, különösen, ha ennek a rongálásnak tárgyai:

- az úttest és összes tartozékai,
- az úttöltések, bevágások, azok oldalai,
- az útárkok, azokban összegyűlő, vagy műtárgyak alatt átfolyó víz elvezetésére szolgáló árkok, csatornák vagy esővezetékek,
- az útpadkák, világító eszközök,
- az úton levő hidak, áttereszek és köteknők, mind ezeknek egyes alkatrészei,

Hanák, aki magára maradt.

Irta: PALASOVSKY BÉLA.

A pesti vonat elakadhatott valahol a hóban, mert már jó félórát késett, anélkül, hogy sorsáról bármit is tudtak volna. A közell környéki kis vicinálisok nagy fujtatással cammogtak be a pályaudvarra, nagy füstfelhőtől és hótól elborítva; a forgalmi irodából a telegráfmásinák egyhangú berregése hangzott szakadatlanul, az irodaajtó felett pedig a kis állomási csengő percegett fázósan, vacogásszerűen, mintha valami hideglelés, belső reszketéstől kapná a hangját.

Kegyetlen tél köszöntött a háborus világra. Méteres hó állt a földeken, mintha a természet szemfödőt akarna borítani az egész mindenségre, melyet valami halálos vész emészt.

Egyedül járkáltam az állomás perronján, nagy, meleg bundába takarózva s türelmetlenül néztem abba az irányba, ahonnan a pesti vonatnak érkeznie kellett. A „Kijárat“ jelzésű ajtó felett egy kivilágított óra morzsolta lassú perceit a várakozásnak, néha a III. osztályú váróterem ajtaján kijött valaki, hogy aztán fázósan húzódjon vissza. Néha egy vasutas rohant át a váltóházba, egyébként teljesen magam voltam az egész perronon, egymagam, karácsony éjszakáján, 1917-ben...

Bekémleltem a restauráció ablakán, hátha talállok valakit, aki velem e szent éjszakának magányosságát megosztaná, ha már úgy fordult a dolog, hogy odahaza hiába várnak. Bent az étteremben két má-

Megjöttek a csendőrök...

*Ejjel volt, csillagtalan. Felhőágyban aludt a hold.
Nagy, mély csendben fehér házak között tolvaj osont.
Am hirtelen visszafordult s társát hívta lapulva:
— Mi az? Fussunk! Megjöttek a csendőrök a faluba!*

*Felriadt a gazd' uram is, felesége ébreszti:
— Valakit ugat a kutya. Ne restelje, nézzen ki!
Ajtót nyit hát s kitekint. Majd így szól ágyába bujva:
— Aludj anyjuk! Megjöttek a csendőrök a faluba!*

*Meghallja ezt fent a magas, tulipános nyoszolyán
Alvó fészlő rózsabimbó: piros-arcú barna lány.
Nagyot sóhaj, kicsit mozdul s párnájának suttogja:
— Hallod édes? Megjöttek a csendőrök a faluba!*

Dr. Tegzes Ernő főhadnagy.

hajóhidak, kompok, ladikok s az ezek használatára szolgáló berendezések,
 csuszamlásoknál a víz levezetésére előállított árkok, szivárgók, folyókák,
 az út támvéd- és belfalai,
 kő- vagy más anyagokból készített védművek és burkolatok, korlátok és kerékvető,
 a kilométeroszlopok, hektométert jelző, vagy a műtárgyak számozására alkalmazott karók, útmutató, intő és községmutato táblák, mindezekben levő feliratok, számok és jelek,
 útmesteri és útkaparói lakok, ezek melléképületei és kerítései,
 az út mellé ültetett fasorok, védültetvények és sövények.

Pénzbüntetéssel járó s egyben kártérítési kötelezettséget is megállapító kihágás ezek után: az útpadkákknak és árkokknak, kő, kavics, föld vagy más anyagok nyerése céljából való kivájása,

az útarok betömése, azok vízfolyásának elgátolása, szemét, kő, föld, trágya, fa vagy más anyagok azokba való hányása,

más mederbe folyó patakok, források, vízelvezetések, trágyalé, pöcegödör, iszap és szennyvizeknek bevezetése,

hidaknak, esatornáknak, esővezetékeknek betömése, azok levezető árkaiknak elgátolása, beültetése, az árok vizének elfolyása ellen védgátak vagy sövények emelése, végül

az útnak, vagy bármely ahhoz tartozó résznek magánhasználatra való elfoglalása és átalakítása.

E kihágások fennforgásának megállapításánál azonban mindenekelőtt figyelemmel kell lenni a víz-

járól szóló s 1886 január 1-én életbelépett 1885. évi XXIII. törvénycikk rendelkezéseire, mert amennyiben ezek a fentiekről — vízjogi szempontból — eltérő intézkedést tartalmaznak, az természetesen megfelelően tekintetbe veendő.

Kötelezően kimondja az 1890. évi I. t.-c., hogy az út testében, annak árkaiban, vagy tartozékain magánfelek által saját használatukra szolgáló esatorna, cső- és vízvezetékeket, hidakat és áttereseket, így tehát bárminő létesítményeket csak a kellő tervekkel és leírásokkal felszerelt kérelem alapján az illetékes hatóság részéről nyert *előleges engedély* mellett szabad építeni. Az, ki ezt a rendelkezést megszegi, kihágás miatt pénzbüntetéssel büntetendő, azonfelül köteles az előbbeni állapotot saját költségén visszaállítani és pedig záros határidő alatt, esetleg az illető hatóság által e végből végrehajtott intézkedések folytán felmerült kiadásokat is megtéríteni.

Pénzbüntetéssel büntetendő kihágást követ el továbbá a törvény meghatározása szerint az, aki az útpályának és tartozékainak fenntartását akadályozza azzal, hogy:

a) fedanyaghalmokat szándékosan elgázol, az útarokba leszór vagy magáncélokra felhasznál,

b) követ, sarat, havat, szemetet, trágycát stb. az útpályákra és padkákra a szomszéd telkekről, földdekről vagy máshonnan kihord, áthány,

c) az udvarokon összegyűlő vagy ereszekről lefolyó vizet nem az útarokba, hanem a pályára vezető, arra bárminő folyadékot kiönt,

d) szálfákat, fatörzseket, vasalkatrészeket, ekéket, boronákat vagy más tárgyakat akár előtaligá-

ramarosi fajta zsidó vitázott az egyik sarokasztalnál, az ingaóra alatt egy magányos hölgy gubbasztott, szomorúan és álmoságával küszködve, egyébként üres volt az egész helyiség, még pincér se igen mutatkozott. A portásnál újra érdeklődtem a vonat felől, de az megint csak annyit tudott, hogy valahol az útban elakadt s még a harmadik állomásig se jutott, szóval még beletelik egy óra legjobb esetben is, míg beérhet. Rászántam hát magam és bementem a restaurációba.

Mikor beléptem, — épp az ablak melletti sarokban, ahol az imént benéztem, — ismerősarcú tisztre találtam. Hirtelen ugyan nem jutott eszembe, ki lehet, de hogy aztán ő is ismerősen tekintett rám, feleje tartottam. Mikor odaértem hozzá, mindkét karját kitarva felém, így szólt:

— Kíváncsi vagyok, megismersz-e?

Megismertem. Hanák volt, régi-régi iskolatársam abban a felvidéki városkában, ahol azóta se jártam, hogy az iskola padjain kívül kerültem. Úgy látszik, ő is a frontról jöhetett, mert elég gyűrött volt minden rajta.

— Szervusz, — üdvözöltem én is. — Már hogyne ismernék meg! Te is itt töltöd a karácsonyjeszakát?

— Itt, — felelte a fejét ingatva búsan s rávetette ájtatos kék szeméit, melyeknek a kifejezése azóta se változott, hogy a kisszebeni piaristáknál együtt ministráltunk.

— Itt, — ismételte keserű hangon, valami furesa elfogódásával szomorúságának. — És itt is maradok, miután nincsen hová mennem.

Figyelmesebben néztem. Fáradtak, nagyon elhagyatottnak látszott. Hirtelen nem tudtam, hogy folytassam vele a beszélgetést. Közben egy álmos pincér jelentkezett, attól teát kértem, ő meg bort, mert bort ivott és már a második üres üveg állt előtte.

Levettem a bundámat és letelepedtem mellé az asztalhoz. Egymást nézve hallgattunk egy ideig, majd végre mégis csak én szólaltam meg:

— Azt mondtad az elébb, hogy nincsen hová menned?... Hát a szüleid, a testvéred vagy a feleséged? Ha ugyan van?...

— Nincs senkim, barátom!... Szüleim élnek, igaz, még mindig az öreg házban, ahol te is megfordultál olykor. De már nagyon öregek és már egyebet se hallani tőlük, mint a két bátyám és a hugom után való siránkozást, akik mind elmentek... János és Feri elesetek, Annus meg, — talán emlékszel még rá, — tavaly halt meg sorvadásban... Magam maradtam.

Ivott, aztán fájdalmas szemével rám tekintve, folytatta:

— Ha most hazamennék, egyik sírásból a másikba esnének és nekem úgy fájna, hiszen én is folytonosan őket siratom... Te nem tudod, milyen borzasztó az, az embernek a családja pusztulását végigszenvedni... De ne is tudd meg soha!

Egy pillanatra elhallgatott, de aztán megint csak mondta tovább:

— Ha engem most meglátnának, megint elővonnék őket minden régi fájdalom... Nem tudnak ők már, csak sírni, búsulni örökön.

val, akár anélkül az útpályán végig vagy az oldalárkon átesúsztat és vonszol, lejtőkön a kerekeket surló vagy alabor nélkül köti meg,

e) jégvasító láncokat máshol, mint jégen alkalmaz.

Az útpálya és tartozékai épségének védelmében megkívánja a törvény, hogy:

a) a járműveknél a keréktalp vasa lehetőleg lapos legyen és kiálló szegek vagy csavarfejek nélkül legyen készítve,

b) az olyan útszakaszokat, melyeket szalma, széna vagy egyéb terményeknek nagyobb mennyiségben való szállítása következtében a szállított termények hulladékai nagyobb mérvben beszórnak vagy ellepnek, a fuvarosok, illetőleg a szállított termény tulajdonosai kötelesek tisztítani.

A törvény tiltó rendelkezései szerint nem szabad az úttestet és az ahhoz tartozó bármely tartozékot és területet *magáncélokra* még ideiglenesen sem elfoglalni, tilos tehát azokra követ, fát, téglát vagy más anyagokat, gazdasági terményeket, gyártmányokat, árucikkeket lerakni.

Ebből a rendszabályból kifolyóan a gyárak, raktárak, termelőhelyek, gazdasági telepek, kocsimák és vendéglők tulajdonosai, illetve bérlői kötelesek fel- és lerakóhelyekről, továbbá a fuvarok elhelyezésére és az etetésre szükséges területekről, végül az azokhoz a közúti forgalom akadályozása nélkül vezető ki- és bejáró utakról a *saját költségükön* gondoskodni.

A községi előjárások a bér- vagy teherkocsik számára állóhelyekül csak szélesebb útrészeket jelöl-

hetnek ki, vagy kötelesek e célra az út mellett alkalmas helyről gondoskodni.

Az itt fentebb megjelölt helyeken a gyárak, raktárak termelő helyek, gazdasági telepek, vendéglők és kocsimák tulajdonosai, illetve bérlői kötelesek saját költségükön *intőtáblákat* felállítani és fenntartani, melyekre ki kell írni, hogy az úton etetés, állongálás és rakodás vagy lerakás tilos. A most nevezett tulajdonosok s illetve bérlők tartoznak ennek a tilalomnak a megtartásáról lehetőleg gondoskodni.

Tapasztalat szerint legtöbbször ezek a most felsorolt tiltó rendelkezések s illetve kötelezettségek azok, melyeket az érdekelték a legtöbbször nem nagyon szeretnek betartani. Örseink tehát nagyon lyesen járnak el akkor, midőn hivatalos eljárásaik közben ezeknek a szabályoknak a betartását is ellenőrzik, miután azok megszegése pénzbüntetéssel büntetendő kihágás.

Ugyanilyen kihágást állapít meg annak a törvényes rendelkezésnek megszegése is, hogy az utak melletti épületek, kerítések, eleven sövények az út árkanak külső szélétől, vagy ahol ilyen nincs, az úttöltés lábától *egy méter* távolságnál közelebb nem helyezhetők. Csakis ott lehet megtérni egy méternél kisebb távolságot, ahol azt az útfenntartás célja megengedi, de ez a távolság sem lehet kisebb — *fél méternél*.

Szigorúan elő van írva az is, hogy erdőket, berkeket és sűrű faültvényeket az úttest mindkét oldalán az utak szélétől számított legfeljebb tíz méter távolságnyra le kell tarolni, illetve megritkítani és úgy ezeket, valamint az élősvényeket is

Megint elakadt a beszéd. Én kezdtem újra.

— Hát más valaki? Nem házasodtál meg?

Búsan legyintett a kezével.

— Ne kérdezd...

De azért csak mondta:

— Volt ott egy lány a városban, te is tudhattál róla, hiszen már akkor is kísérgettem... Máshoz ment. Aztán egy másik városban, ahová szintén azzal a vonattal lehetett eljutni, amire te most várakozol, volt egy másik. Az is másvalakivel ünnepel ma szent karácsonyt. Egy harmadik városban, künt a temetőben, a hó alatt mélyen, nyugszik a harmadik... Ő lett volna talán az igazi... Ő is elment. Folytassam? Minek?...

Odakocintotta a poharát az enyémhez és felhajtotta a bort. A felejtés nagy szomjuhozása volt ez a szegény ember, amint búsan a könyökére támaszkodva nézett maga elé.

Csend lett a teremben, csak kívül, messze-messze sikongatott valami vonat, de megint nem az, amelyre vártam. A zsidók kártyát vettek elő, amellel veszekedtek tovább. A magányos hölgy pedig aludt már akkor távolabbi asztalánál. Hanák újra megszólalt.

— Magam vagyok egészen... Nem akartam hazajönni, úgy zavart el az ezredesem szabadságra, mert már tizenöt óta egyfolytában kinn vagyok. Hát idáig csak eljöttem, de tovább nem megyek. Itt fogok ülni, nézem a vonatokat, amelyek jönnek-mennek, új embereket hoznak, csak nekem nem hoznak senkit.

— Neked jó — folytatta rövid elgondolkozás után megint. — Téged biztosan várnak valahol most, ahová meg is fogsz érkezni, ha előbb nem, reggelre. Megfürdesz, aztán a jó meleg otthon boldogságában elfelejtkezel arról, amit négy éven keresztül láttál... A vérről. Elfelejtetted, hogy szomorú az élet, hogy fáj minden mozdulás, akár előre megyünk, akár visszafelé nézünk... Holnap felhúzod az extrát, vagy a civilt és templomba mentek a déli misére, ahol boldog karácsonyi melegség vesz majd körül és az áhítat csöndességében összelelkeznek mind, akik egymásnak valók, akiknek boldogság az ünnepnap ebéd, a karácsonyfa, a család, a rokonság, a gyerekek... Nekem ebből nem jut semmi. Én nem megyek templomba, mert talán imádkozni se tudok nagyon már. Engem nem vár se családi kör, se ünnepnap ebéd, se család, se gyerek... Csak egy se-reg keserű emlék várna, ha hazamennék Kiszébenbe, az öreg mézeskalácsos házába, ahol az idén nem állítottak karácsonyfát, mert nem volt kinék...

Lekókkadt a feje s magába roskadva, elhallgatott. A zsidók akkor már felszedték sátorfájukat és szállás után néztek. Nekik nem volt karácsony ez a nap, mindegy volt, mikor folytatják útjukat. A magányos nő csendesen szendergett asztalánál és olyan csend honolt az étteremben, hogy egyedül a falióra ketyegését lehetett hallani. Akkor már féltizenketőt mutatott.

És ekkor benn a városban mély bűgással megszólalt valamelyik templom harangja. Lágyan, dallamosan, ünnepélyesen bűgva, ahogy a hóesés szárnyán szállva szokta hívni az embereket.

merte, nem gondolta, hogy a kis sovány barna ember az akkori idők egyik híres csendbiztosa, a megye Menyus bácsija, aki 55 évével olyan szívós, rugalmas volt, mint annak a nyilnak a húrja, amit ősei használtak. A megye híres vadásza, agarásza volt addig, míg azt nem vette észre, hogy eleszúzott a lába alól a varjúlaposi tanya jó háromszáz hold földjével és a tiszaháti szép nagy darab legelő.

A megye urai, akikkel — úgyszólván mindegyikkel — atyafiságos viszonyban volt, csendbiztost csináltak belőle és Menyuhért, akiből lassanként a mindenkori Menyus bácsija lett, olyan kérlelhetetlen üldözője lett a közbiztonság ellenségeinek, mint amilyen szívós volt addig a vad nyomában. A házigazdához is régi baráti szálak fűzték és sohase mulasztotta el meglátogatni, ha arra járt.

Az akkori idők kedves familiáris istenhozottjai, üdvözlései, a családtagok hogylétének tudokozódásai után, mikor már a pipatóriumtól kihozott kedvelt, magyarcímeres csibukkal apám is ott ült a két öreg között, megkérdezte:

— Mi jó hozta erre, Menyus bácsi?

— Semmi jó, Ödön öcsém. Jámbor Pali hozott erre.

— Kiszabadult — szolt közbe az öreg Nyitray. — Két héttel ezelőtt bocsátották ki a munkácsi fegyházból.

— Ki bizony, édes öcsém, — vette át a szót a csendbiztos. — Tegnapelőtt este már ki is fosztott egy esomó vásárost, akik a gávai vásárról mentek haza. Egy tímári embert, aki nagyon sajnálta a két ökor árát, amit eladott, éppen hogy be tudtam hallgatni.

— Meghalt?

— Meg.

— De megfogom — folytatta egy kis hallgatás után az öreg csendbiztos és keskeny barázdás arca megkeményedett. — Megyek is, még nagy utam van máma — és felkötötte a fogason logó széles, kosaras, Szűz Mária pengéjű kardját. — Ugyan, fiam, — szolt oda az ott ténfergő hetesnek, — szólj a legényemnek, hogy nyergeljen.

— Menyus bácsi, kérem! — kérlelte apám, — ha mifelénk szorítaná Jámkort, ígérje meg, hogy beüzen értem. Szeretnék én is ott lenni, amikor befogják.

— Igérem, fiam! Nem is árt, ha többen leszünk, mert én, bevallom nektek, hogy csak egy legényemben bízom, az meg kevés a kerítéshez.

Néhány nap mulva apám a visi birtokán az istállóban az etetést ellenőrizte gondteljes arccal, mert az évek sorozatos csapásai az állatállományban már megkezdődtek, midőn észrevette, hogy egy sánta cigány lábatlankodik körülötte.

— Tekintetes Uram! — suttogta a cigány, miközben a szemével a cselédek felé pislogott. — A csendbiztos úr azt üzeni, hogy este a Lónyay-uradalom Tar Gábor nevű kerülőjénél fogja megnyomni Jámkort és szívesen venné, ha tekintetes uram is vele tartana. Csak egy embert hozzon magával, de az biztos legyen! 11 óra tájban várni fogja a kerülő házához legközelebb eső boglya mellett.

— Hát te biztos ember vagy-e? — mordult reá apám.

— Igen, uram! A lábam törte el fizetségül a nótiért Jámbor uram, de megfizetek érte!

Szép, csillagos, nyárvégi éjszaka volt, amikor oda értek a nádasok között bujkálva, a kerülőház mellett levő szénaboglyához. Egyik kocsisa volt vele, aki híres verekedő ember volt. Azok között az emberek között szerezte a hírnevét, akik 20—25 évvel később, még az én gyerekkoromban is, bieskával és beöntött, ölmos botokkal mentek a mulatóságba, lakodalomba és ritkán is mullott el egy-egy ilyen összejövettel kisebb-nagyobb sebesülés, sőt halál nélkül.

Lassan mult az idő. A kis emelkedésen álló kerülőház alakja élesen ütközött ki a csillagos ég háttéréből. Az ajtaja, ablaka éppen szemben volt a kijelölt szénaboglyával és sötéten, világ nélkül nézett ki az éjszakába.

— Mi lehet mögötte? Miért nincs itt Menyus bácsi? — kérdezte magától apám.

Lassanként megtelt titokzatossággal az éjszaka. A ház ablakából kiásító sötétség, ami oly természetes volt, mert ebben az időszakban már igen kevés családnak volt a mécesében olaja, most a nagy csenddel együtt természetellenesnek látszott.

— Tekintetes Úr! Nézzünk be! — suttogta a kocsis.

— Jó, de vigyázva és arra gondolj, hogy fogni akarunk, nem ölni, — sügta vissza apám, mikor látta, hogy embere jó fogást keres az ölmosbotján.

Ő is megmarkolta recésfejű rezes buzogányát, ami legutoljára talán valami követválasztáson vitézkedett és pisztolyát zsebében hagyva, lassan lopózkodni kezdtek a ház felé. Egyszerre csak beszélgetés hangja ütötte meg a fülüket. Semmi kétség. A házból jött, több férfi folytott dörmögő beszélgetése volt.

— Itt van Jámbor és Menyus bácsi ki tudja, hol üti bottal a nyomát. Én fogom meg, — tört reá az elhatározás apámra.

— Rajta! — sügta az emberének. — Kiki a magáét! — és bevágta a rozoga, záratlan ajtót.

A csillagfényes éjszakából beáradó homályos világosságban a kerülő ijedt arca tűnt először elő és mögötte a szoba mélyében két inges-gatyás férfi alakja sötétlett.

A következő percben a szoba csendjét a legvadabb dulakodás zaja verte fel. Egy lóca hangos puffanással vágódott a földre s a küzdő férfiak lihegésébe valahonnan valamelyik ágyról ijedt gyerek-sírás vegyült. A kis alacsony szobában ütni, fegyvert használni nem lehetett. Mindenki öltre ment ellenfelével és igyekezett legyűrni. Apám dereka köré vaskapocszorítású karok fonódtak, de őt segítette a támadás lendülete és sikerült ellenfelét az egyik ágyra lenyomni, amelyen a kerülőnek három kis gyereke feküdt, akik visítózva igyekeztek el a támadók közeléből.

A hangzavarban a szoba másik oldalából egy lihegő, de félelmetlenül nyugodt hang hatolt apám fülébe:

— Hé, te bolond! Meg akarsz ölni?

— Menyus bácsi! — kiáltotta apám kételkedve, elképedve.

— Én vagyok, öcsém! No, ezt jól megcsináltátok. Szólj az emberednek, hogy bocsásson már el!

Ez volt a csendbiztos-fogás története, amiről sokat beszéltek, évődtek egy darabig a szabolcsi kúriákban.

A helyzet megvilágításához tartozik, hogy a kerülő csakugyan Jámbor orgazdája, cimborája volt és csakugyan várta az éjszakára a rablót.

Menyus bácsinak ezt besúgták s mivel azon a vidéken még nem járt, nappal terepszemlélt akart tartani. Törte a fejét, hogyan tudná ezt észrevétlenül megcsinálni annál is inkább, mert rájött arra, hogy valamelyik legényének a rablókkal kell cimborálnia. Végre is kilovagolt az egyik megbízható emberével és az egyik falu szélén lakó, megbízható gazdától közönséges inget, gatyát kért. Abba öltözött át pandurjával együtt és mivel rájött arra, hogy milyen észrevétlenül mozoghatnak így, estére is így maradtak. Erről elfelejtette apámat értesíteni, ami még nem lett volna baj, de a buta cigány 11 órát mondott üzenetként 10 óra helyett.

Ez okozta azután a félreértést, mert Menyus bácsi nem győzött várakozni, s nem tudta mire vélni a dolgot. Már arra is gondolt, hogy apám korábban jött és a két fegyveres, elszánt gazember már el is tette láb alól. A bizonytalanságnak véget vetendő, bekopogtatott a sötét házba és kóborszegény-legényeknek adták ki magukat. Szívesen is látták őket, kenyeret, szalonnát tettek eléjük és a nyári éjszakának ablakon beszűrődő fényénél éppen javába falatoztak, mikor apámék reájuk törtek.

A történethez tartozik, hogy 11 nap mulva Jámbor mégis a csendbiztos rabja lett.

Jámbor bevette magát a dombrádi, halasi, besztereci határookban levő rengeteg nádasba. Menyus bácsi mint a kopó, mindig a nyomában. Dombrád községbe fél nappal később érkezett, mint Jámbor, aki ott mulatott vagy három óra hosszat cigányzeneszóval a falu kocsmájában és senki sem merte elfogni. A halasi község határában levő egyik tanyán már csak egy órával előzte meg a rabló a csendbiztos.

Három nap, három éjjel tartott már az üldözésnek ez a fázisa szakadatlanul. A lovakat teljesen kimerülve a dombrádi határban levő Orosz-féle tanyán kellett visszahagyni. A betyár ismerte a nádas járható csapásait, de a csendbiztos is.

Végre a harmadik éjszaka feltűnt az üldözők előtt Laskay István kondás nádkunyhója.

Erős szél fujt, az üldözők a kutyák miatt, a szél ellenében menve, közelítették meg a kunyhót.

Az egyik kutya végre ugatni kezdett, mire először a kint fekvő bojtárgyerek tápáskodott fel, majd a kunyhóban alvó számadó kondás és Jámbor ugrott ki az ajtón. Jámbor rálőtt az éppen szembejövő pandurra, majd oldalt fordulva, a nádasban el akart tűnni, de szembetalálta magát a holdfénynél egy kis emberrel, aki szilárd kézzel fogott reá egy hosszúcsövű forgópisztolyt.

Jámbor először a pisztolyra, azután a kis ember szemébe nézett. Keményen kapcsolódott egymásba a két tekintet és a csendbiztos újja egy árnyalattal jobban reánehazedett a ravaszra. Azután — keményen koppant a rabló pisztolya a földön és előre nyújtotta mindkét kezét.

— Itt vagyok, tekintetes úr, bilineseltessen meg.

Mikor apám az elfogás hírére, lóhalálában behajtatott a községházához, már ott találta őket a kecskelábú asztal mellett ülve, csendesen beszélgetve, mint akik egy fáradtságos út végére értek.

Tagadás nélkül 18 rendbeli útonállást, 3 betöréses lopást, 2 lólopást ismert be a haramia.

Portyázás.

Ma csendőrnapi van s ezen a napon a mi első portyázó utunk is az őrzőjáratokba vezet, ahol a földet lucskos hó alatt terülnék vendégmarasztaló-sárosan. Ködfüggöny takarja egyik tereptárgyat a másiktól s már a varjú sem szegődik útitársnak, mert cudar időben az is behúzódik a városba. Egyedül bandukol a járőr dűlőutakon és csapásokon. Egyedül és mégsem egyedül. Mert a másik csapáson másik járőr, a harmadikon harmadik, itt is-ott is járőr, mindenütt ennek a kicsi országnak mégis oly nagy területén. És ez a sok járőr találkozik abban az egyseges gondolatban, hogy körül a végtelen látóhatáron ők adják meg a földek és a rajta lakók nyugalomát, biztonságát. Egy-egy járőr mindössze két csendőr. Két ember, talán már fáradt és éhes két ember s a széles határban semmiségnek tűnik a két kis pont, mégis mi lenne, ha ez a két pont egyszer elmaradna a határból? Mi lenne, ha ez a két szürkének, semmiségnek látszó két pont nem hordozna magában annyi erőt, lelkiismeretet és tudást, amennyi a csendőr járőr útravalója? Sokszor nehéz a portyázó út, de fáradozás nélkül nem lenne jogunk ahhoz az érzéshez, amikor körültekintünk a széles határon, azt mondhatjuk: ameddig a szem ellát, minden és mindenki az én erőm védelme alatt nyugszik. Én vigyázok rájuk s ha én nem vagyok, felborul itt minden. Nem önhittség ez, hanem öntudat. Joga van hozzá a csendőrnek. Másként nem keresztelték volna a nevére a mai napot.

Ciuci Lapok lett a „Csiki Lapok” címe, mert így rendelte a román miniszter. Eltekintve attól, hogy a magyar „elnyomás” idejében a balázsfalvi románok lapja háborítatlanul viselhette a „Gazetul de Blaj” címet és a többi román lapok is választották maguknak olyan román címet, amelyet akartak, ez a Ciuci Lapok elnevezés operettbe illő tréfa, vicces nemzetközi zagyvalék lehetne, ha nem volna annyira fájdalmas valóság. Mindent eloroznak a románok Erdélyben, ami magyar. Eltűnnek a szobrok, ősi magyar műalkotásokat megőrkítő táblák, az úgynevezett névelemzéssel eltűnnek a Kovácsok, Takácsok és a többi ősi magyar nevek. Egyszerűen zsebre vágják, elsüllyesztenek és átfestenek mindent, ami Erdély magyarságát bizonyítja. Hozzászoktunk már ezekhez a felháborító szélhámosságokhoz, de ez a Ciuci Lapok aztán betetőzi a dolgokat. Ez már több, mint szemérmertlenség. Ez nyelvi abszurdum a maga talkáni kevertségében. Mert vagy „Csiki Lapok”-at mondok, vagy Gazetul de Ciucot, bár hiszen még így is gyanúsan hangzanék ez a Ciuc, Csik-nek ez a „római” változata. A kettő között nincs harmadik lehetőség és úgy látszik, ebben benne van az is, hogy az egész erdélyi kérdésben nincs harma-

Német utazó postagalambállomás.

dik lehetőség, hanem csak: magyar, vagy román. Arra a nemrégi s egyes magyarországi írók által is propagált kísérletre gondolunk most, amelyik az erdélyi magyarságot és románságot közös lelki és történelmi nevezőre szerette volna hozni, hogy megteremtse Erdélyben a magyarság életlehetőségeit. Ez az irodalmári utópia a valóságos életben most kapta meg az igazi választ a románok részéről s mi azt ajánljuk ezeknek az álmodozó irodalmároknak, hogy az annyira óhajtott magyar-román szellemi közösség hivatalos lapjának a Ciuci Lapokat válaszszaák. Ezt a címet a románok balkáni szellemessége egyenesen nekik találta ki. Mi pedig megyünk egyenesen a magunk hite és kitartása útján ilyen álmodozások nélkül egészen addig, amíg a csiki székel megint a Csiki Lapokat olvashatja.

Ravaszok ezek a csehek. Mesterei annak a molynak, csalafintaságnak, aminek a háta mögött valami nincs rendjén. A világon mindenki tudja róluk, hogy az orosz szovjettel katonai szerződésük van. Olyan „határzónát” kanyarítottak furcsaalakú országukban, hogy belterületre talán egyharmad maradt, a többi „hadizóna”, melyben orosz katonai bizottságok jönnek-mennek, főleg repülők és azt is tudja az egész világ, hogy repülőbázisokat kerestek és találtak maguknak a trianoni határ mentén. A világsajtó kellemetlenül szellőzteti a dolgot s erre mit tesznek a csehek? Azt, amire csak ők képesek: angol bizottságot kértek a Felvidékre, hogy bebizonyítsák, nincsenek szovjetrepülők a Felvidéken. Ez aztán a propagandák propagandája, a hazugságok csúcs pontja és a vakmerőségek vakmerősége. Gondolták, mire az angolok jönnek, majd átsehesítik az orosz csizmanyomokat, de most az egyszer rosszul számítottak. Túlságosan vakmerő a hazugság. Ellátszik egész Angliáig s így az angolok inkább otthon maradtak. Meddig állhat fenn egy állam, amelynek ilyen nemzeti jellemvonás a pillére?

De azért az angoloknál is vannak furcsaságok, ha nem is éppen ilyen csehesek. A németek régi gyarmataikat követelik vissza, melyek közül az angolok is kaptak egyet-mást. Most egy angol politikus azt írja, hogy ezeknek a gyarmatoknak a németek alig vennék hasznát. Ha így van, akkor az angolok sem veszik hasznát, de hát akkor miért ragaszkodnak a

német gyarmatokhoz? Néha az az érzése az embernek, hogy a világpolitika lényegében ugyanaz, mint a Teleki-téri zsidóvásár. Csak nagyobb kicsit és nagyobb tételekre megy az alkú, meg a falhozállítás. Az a gyanúnk, hogy ha mi ezt húsz évvel ezelőtt tudtuk volna, kevesebb magyar tisztességet, magyar egyenességet, hűséget, jellemet és áldozatot vittünk volna erre a világgiacra s akkor a Kárpátokat játszva megvédhettük volna. Talán legközelebb már mi is meg leszünk kenve ezekkel a hájakkal, amikkel bizony a szomszédaink idejében felzsírozták magukat. Sőt: túlon túl. Nekik soványodniok kell kicsit, legálább néhány vármegyére valót, fejenként.

A kisantant tehát feloszlik. Nem mi találtuk ki ezt a hírt, hanem odaától jön. Nem is tagadják. Gondolta volna ezt csak ötéve valaki? Örökidőkre hirdették ellenségeink ezt az ellenünk szervezett egységet s most mi lesz belőle: úgynevezett kétoldalú szerződések. Most már úgy keresztül-kasul kezdenek barátkozni, hovatovább maguk sem ismerik ki magukat a keresztelődésekben. Igaz, még nem halt meg a kisantant, alakilag még él, de a lélekharangot maguk az érdekeltek kongatják fölötté. Hát, ha egyelőre nem is temetünk, de imádkozunk már lehet. Imádkozunk ennek a gyűlölet-örvnek a pusztulásáért és az egységes szabad magyar nemzetért. Mint ahogy a lengyelek imádkoztak bűbajos himnuszukban százéveken át a szabad lengyelhonért. És nem hiába imádkoztak, mert a szenvedésekből fakadó imának csakugyan földöntúli az ereje.

A németek így tartanak rendet.

Sok hó esett Budapestre. Annyi, hogy nem tudják eltakarítani s a fővárosi ember kénytelen megismerkedni a hólével. Igaz, ez nagyon kellemetlen, mert náthát lehet tőle kapni, sőt elcsúszhatik benne az ember. Ez mind igaz, de azért kicsit túlzás egyes fővárosi lapoknak az az állítása, hogy ez aztán Budapest szégyene. Ami Budapest szégyene, az az országé is. Az pedig mi is vagyunk valamennyien, akik odakint megszoktuk a sarat-havat. Hát mi nem szégyenkezünk a fővárosi havas utcák miatt. Ha erre nincs pénz, sok másra sincs. A fővárosnak természetesen joggal lehetnek ilyen dolgokban magasabb igényei, hiszen igaz: külföldiek mozognak benne és mindenképpen kell adnunk, áldoznunk az országnak erre a drágagyöngyére, de hát azért nem kell abból mindjárt országos szégyent csinálni, ha az autóbuszmegállóig kalucsni nélkül nem tanácsos azt a bizonyos százmétert lelépni. Vannak az országnak ennél jelentősebb problémái garmadával s azokat bizony csak az láthatja arányos szemmértékkel, aki ebben a szegény országban egy kis hóletől itt-ott nem ijed meg. Ennyire már mégsem célszerű a körutakra beidegződni.

Világpolitikai helyzetkép.

Írja: RASY BARNA ny. százados.

I.

Anglia és Franciaország magatartása a spanyol kérdésben.

A világ minden államára rá lehet fogni, hogy szárazföldön vagy tengeren még aspirációi, hódítási törekvései vannak, Angliára — nem. Nem a hódítás, hanem a magatartás az, ami Anglia legfőbb gondja és baja. Anglia olyannyira érdekelve van a földgolyó minden részén, hogy minden háború, bárhol, bárki között is keletkezzék, angol érdekeket is érint és veszélyeztet.

Angol érdekek vannak veszélyeztetve, ha a hinduk megmozdulnak és függetlenséget követelnek, angol területek vannak veszélyben, ha Hitler nyersanyag és gyarmat után kiált, az angol impériumot veszélyezteti, ha a félelmetesen feltörő fasiszta Olaszország a Földközi-tengert mind erősebben, mind szilajabban „mare nostro“-nak, a „mi tengerünk“-nek hangsúlyozza, az angol világalumot fenyegeti, ha Japánból Singapore és Ausztrália felé nyulnak tapogatózó csápok és az angol világbirodalmat rengeti elsősorban a világ forradalmasítására irányuló III. Internacionále munkája.

Ez a helyzet, vagy inkább „állapot“ az, ami ma és a jövőben Nagy-Británia külpolitikáját meghatározza. Békét! Békét! Minden áron, minden körülmények között!

Ebben a tekintetben, nemcsak földrajzilag, de helyezhasonlóságban is legközelebb áll hozzá Franciaország. Ezért van az, hogy a spanyol polgárháború kérdésében, a mai kérdések legkényesebbikében ez a két ország tökéletes teljes egyetértést mutat és minden erejükkel azon vannak, hogy a spanyol tüzet Spanyolországra lokalizálják és ne engedjék, hogy az tovább harapózva Európa többi részére is átterjedjen. De nemcsak az az érdekük, hogy a spanyol háború Spanyolországban maradjon, hanem az

is, hogy ott se Franco, se Caballero ne győzzön. Ne legyen Spanyolországból se fasiszta állam, de ne legyen fiók-szovjet sem.

Egy győzelmes fasiszta állam — kétségtelen — szoros barátságot tartana fenn megsegítőivel, Német- és Olaszországgal. Németország Afrikában szeretné megvetni a lábát, Olaszország a Földközi-tengeren szeretné kiterjeszteni befolyását és uralmát. Ha a fasiszma — Franco személyében — győz, úgy az előfeltételek, a lehetőségek erre a két törekvésre adva vannak. Úgy Angliának, valamint Franciaországnak van ez esetben mitől félnie.

Spanyolország déli csücskén, a gibraltári erődön ott lobog a brit lobogó. Vajjon tarthatná-e magát soká! — kérdik az angolok. Bezáródnék az út India, a kincsesár felé... Afrikát körülhajózni?... az út hosszú, körülményes, veszteségteljes és ha idáig jutnánk, lehetne-e még „világalumról“ beszélni!?

Franciaország félti északafrikai gyarmatait, Tuniszt, Algirt és Marokkót. Különösen fél attól, hogy háború esetén elvágnák összeköttetését e gyarmatokkal és színes katonáit nem tudná átszállítani az anyaország védelmére.

Ezekkel a fő kül- illetve katonapolitikai okokkal magyarázhatjuk, hogy miért nem látnák szívesen sem Franciaország, sem pedig Anglia, ha a nemzeti felkelők döntő győzelmet aratva uralomra kerülnének.

Természetesen meg kell vizsgálnunk a kérdés másik oldalát is. Miért nem szeretné Anglia és Franciaország, ha a szélsőséges „baloldal“ kerekedne felül?

E kérdést Angliára vonatkoztatva a feleletet részben már megtalálja az olvasó ebben a közleményben, amikor azt látja felsorakoztatva, hogy kik és milyen veszedelmek fenyegetik az angol világbirodalmat. Egy Szovjet-Spanyolország katonai szemszögből nézve ugyanúgy veszélyezteti a gibraltári átjárót (ez alatt természetesen együtt bele kell érteni a Földközi-tengernek minden más problémáját is!) mint egy esetleges Mussolini—Hitler—Franco szövetség. Egyéb szempontból pedig — értve alatta a szovjet világ-forradalmasítására vonatkozó céljait és törekvéseit — ennek a Szovjet-Spanyolorzágnak pusztá létezése is állandó és fel nem mérhető veszedelem lenne a brit impériumra.

Ilyen vonatkozásban hasonlít, de kissé mégis más a helyzet francia viszonylatban. Itt most vigyáznunk kell, mert a legesekélyebb eltérés a tárgyilagosságtól, a legkisebb érzelmi elkanyarodás a nyers valóságkeresés útjáról azt eredményezné, hogy minden további meglátásunk, ítékezésünk, következtetésünk — hamis előfeltételből kiindulva — hamis lenne.

Franciaországban ezidőszerint — hasonlóan, mint a polgárháború előtt Spanyolországban — a népfront van kormányon. A népfront, amely a legutóbbi választásokon többségbe került, a szocialistákból, a polgári radikálisokból és a kommunistákból tevődik össze. (A pártokat olyan sorrendben soroltam fel, ahogyan számarányuk szerint a parlamentben képviselve vannak.)

Mint számban legerősebb párt: a szocialista párt kapott megbízást kormányalakításra. A túlnyomó többségben szocialista miniszterekből álló kormányban néhány — közöttük a külügyi — tárcá

a radikálisoké. Kommunista tagja a kormánynak nincs, de a kommunista párt kívülről támogatja a kormányt és az ő támogatásukkal jött létre a „népfront”. Meg kell itt közbevetőleg jegyezni, hogy ezelőtt Moszkva, illetve a III. Internacionálé megtiltotta tagjainak, tehát a külföldi kommunista pártoknak, hogy együttműködjenek a szocialistákkal. Bizonyos külpolitikai okok — elsősorban a hitleriz-

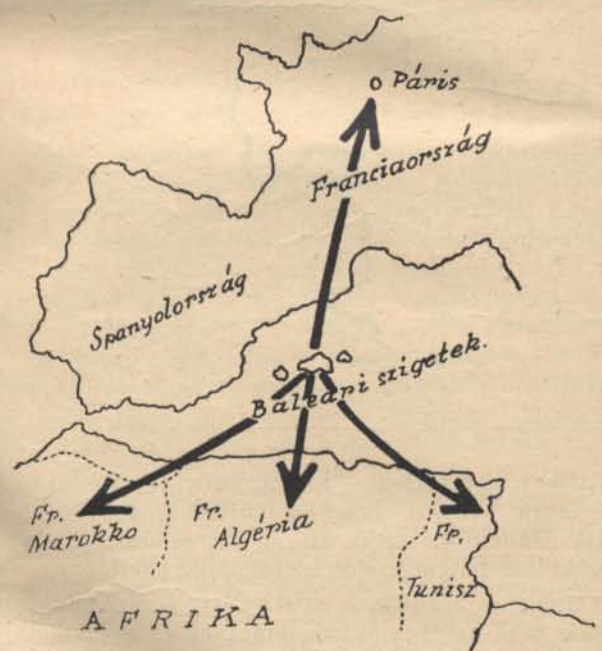
Nem olyan egyszerű és kézenfekvő Franciaország állásfoglalása a másik eshetőséggel, a baloldali uralomrajutásával szemben.

A „népfronthoz” tartozó és számszerűleg tekintélyesre szaporodott kommunista párt (81 képviselő) erélyesen és hevesen követeli a madridi hivatalos kormány megsegítését. Az ugyancsak a népfronthoz tartozó polgári radikális párt erélyesen és hevesen

Franciaország.

A Német-Olasz-Spanyol blokkban katonapolitikai érdekeit látja veszélyeztetve, mert háború esetén a Baleári szigetek birtokosa nagyban akadályozná, esetleg teljesen elvághatná az összeköttetést Páris és a francia gyarmatok között.

1:28,000.000

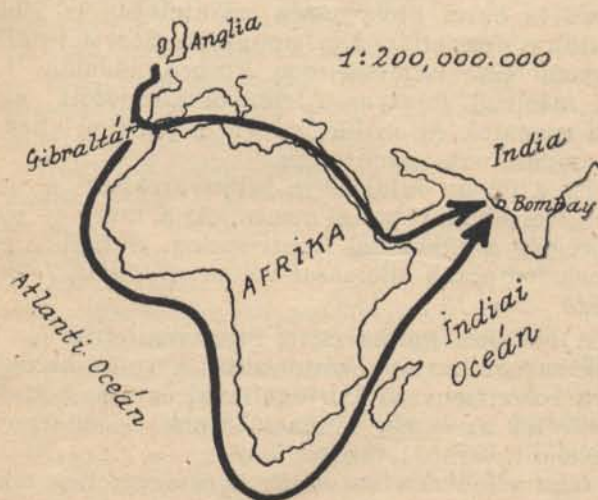
Anglia.

Gibraltárt félti.

Gibraltár elvesztése elzárná útját a Földközi tenger s egyben leggazdagabb, leggazdagabb gyarmata, India felé.

A hajóút — Afrikát körülhajózva — kétszer háromszor hosszabb, mint Gibraltáron, ill. a Földközi tengeren át.

1:200,000.000

mus győzelme Németországban — arra készítették a Kommunista Internacionálé vezetőségét, hogy eddigi álláspontját feladja.

Nézzük, hogyan viselkedik ez a kormányzat a spanyol eseményekkel szemben?

Mint már fentebb említést nyert, Franciaország sem látna szívesen akár a jobb, akár a baloldali szélsőség uralomrajutását. Hogy Francoét miért nem, azt már röviden kifejtettük. Itt az ok igen egyszerű és kézenfekvőnek mutatkozott.

ellenzi azt. Felfogás tekintetében a „középen” álló szocialista párt álláspontja azonos a polgári radikális pártéval, azaz: elutasítja a kommunista párt által követelt aktív beavatkozást. A szocialista pártnak a semlegesség mellett elfoglalt álláspontja nagyjában a következő okokkal magyarázható:

a) nézetei elvben és alapvető tételekben nem egyeznek a kommunista párt nézetével;

b) fél, hogy a madridi kormány nyílt támogatásával felidézze az európai háború veszedelmét;

c) fél, hogy meglazítja vagy éppen elveszti az angol együttműködés kapcsait;

d) fél, hogy elszakad mellőle a polgári radikális párt, amely esetben a „népfront” elveszítene parlamenti többségét.

Eme négy főök mellett azonban kétségtelen, hogy a hivatalos francia kormány inkább hajlandó szemet hunyni és eltérni Caballerónak, mint Francónak nemhivatalos támogatását.

A fentebbieket rövidebben más szavakba talán így lehetne összefoglalni:

Anglia is, Franciaország is a semlegesség álláspontján van és mindkét ország szeretné, ha ott Franco és Caballero helyett egy polgári—szocialista koalíciós kormány kerülne uralomra. De ha csak két alternatíva lenne és a harmadik eshetőséget kikapcsolva, csak Franco és Caballero, azaz egy fasiszta és szovjetállam között lehetne választani, akkor — az eszmei és politikai okok alapján — joggal feltételezhető, hogy Anglia inkább Francót, a francia kormány inkább Caballerót választaná.

II.

A spanyol polgárháború.

A nyolcadik hónapja tartó harcok első felében (júl—okt.) a nemzetiek határozott katonai fölényben voltak. Nemesak a katonai anyag minősége tekintetében, de számbeli fölényben is. Az anyaországban körülbelül egyenlő arányokban oszlott meg a szárazföldi hadsereg. Egyik felének Madridból, a másiknak Burgosból parancsoltak.

A nemzetiek javára számítandó pluszt Spanyol-Marokkó szolgáltatotta, ami számban kifejezve mintegy 30.000 embert jelentett. Fegyelmi viszonyok, kiképzés és harci ütőképesség tekintetében is jobban állottak a nemzetiek. Egyfelől azért, mert a tisztikar túlnyomórésze természetesen Franco oldalán harcolt, másfelől, mert az Afrikából áthajózott gyaratati csapatok és az idegenlégió a spanyol haderő elit-csapatának számítottak.

Ez a fölény kifejezésre jutott azokban a győzelmekben, amelyeket a nemzetiek a múlt év október végéig a különböző frontrészekben elértek. A győzelmek fontosabb állomásai voltak: *Badajoz, Irun és Toledó.*

A *badajoz* győzelemmel megteremtették a felkelők zavartalan összeköttetésüket a velük kezdettől fogva rokonszenvező Portugáliával és összeköttetést létesítettek az északi (Mola tábornok) és déli (Queipo de Llano tábornok) seregek között.

Irun elfoglalásával elvágták a nemzetiek a közvetlen összeköttetést Franciaországgal s így ha nem is akadályozhatták meg teljesen, de megnehezítették a kormánycsapatoknak francia oldalról történő támogatását.

Toledó megrohamozása és elfoglalása nem annyira katonai, mint inkább erkölcsi szempontból bírt jelentőséggel. (Alcazar!)

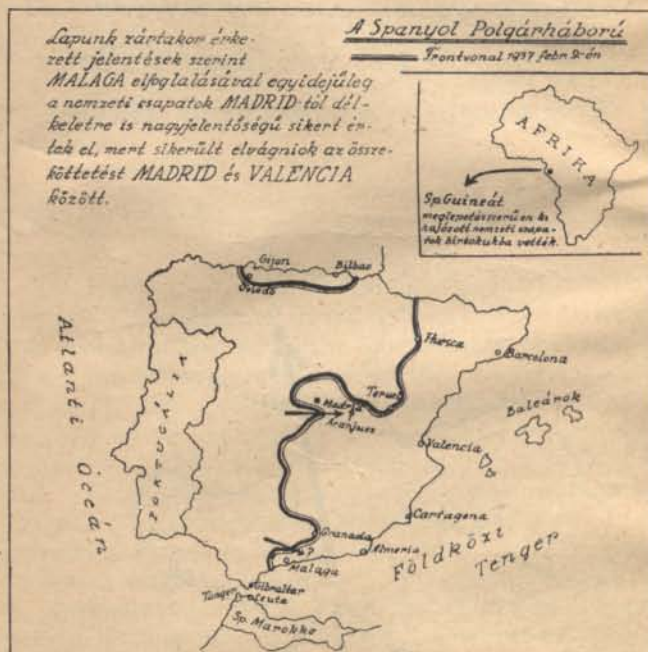
Október vége felé érkeztek a nemzeti csapatok Madrid alá. Hogy itt mi történt és miért akadt meg az előnyomulás, arról mult számunkban megemlékeztünk. Ebben az időpontban kezdte magát éreztetni a szovjet-segítség.

A nyolc hónap másik fele (nov.—febr.) a nemzeti csapatokra bizonyos aggasztó jelenségeket mutatott. Az erőviszonyokban eltolódás mutatkozott a

nemzetiek hátrányára. Bizonyos külpolitikai okokra és eseményekre támaszkodva, azt kellett feltételezni, hogy a német-olasz támogatás csökkenni, a szovjet-orosz ezzel szemben növekedni fog. Lehetett és kellett azzal is számolni, hogy azok a több százezres lakosságú városok, amelyek a kormánycsapatok kezén vannak (Madrid, Barcelona, Cartagena, Valencia) s amelyek egyben ipari központok is, bőségesen adják az ipari munkásság köréből kerülő és a kormánycsapatok létszámát jelentősen növelő emberanyagot. A Madrid körüli sikeres ellenállás fokozta a külföldi önkéntesek vállalkozó kedvét s ezek valóban tömegesen jelentkeztek a kormánycsapatokkal együtt küzdő nemzetközi dandárba. (A nemzetközi „dandár” ma már természetesen több dandárból áll.)

Mindeme adottságok, tényezők és jogos feltételezések alapján, szinte önkéntelenül vetődött fel a kérdés:

Ha Franco megtorpant Madrid előtt egy olyan időpontban, amikor az erkölcsi és anyag-erőbeli viszonyok még az ő oldalán voltak jobbak, mi lesz most, amikor a számbeli erőviszonyokban eltolódás követ-

kezett be a nemzetiek — hátrányára? Vajjon számíthat-e arra Franco, hogy a változott erőviszonyok között Madridot, majd utána Barcelonát (!) és az egész keleti tengerpartot birtokába veheti!?

Ennek a kérdésnek jogosultságát igazolni látszottak azok az események, amelyek ez év januárjában és február első napjaiban a fronton lejátszódtak.

Az addig mindenütt és mindig védekezésre szorított kormánycsapatok két helyen is — Oviedónál és Aranjueznél — támadásba kezdtek és bár a támadás megakadt, de mindkét helyen tért nyertek a kormánycsapatok és a nemzetieknek nem kis erő-kifejtésbe került ezeket a támadásokat súlyosabb következmények nélkül kivédeniök.

Igaz — ugyanakkor a nemzetiek is támadásba kezdtek Malaga ellen, de mert az első napok nem hoztak eredményt, úgy látszott, hogy a Malaga elleni támadásnak ugyanaz lesz a vége, mint a madridinak. Ha pedig valóban úgy lesz, akkor — az volt a be-

nyomása, az érzése az embernek — a kormánycsapatok fokozatosan fölénybe kerülnek, a nemzetiek fokozatosan kimerülnek s a kezdeményezés, amit idáig Franco szilárdan tartott, kicsúszik kezéből...

Mikor azonban a dolgok így álltak, — helyesebben: így látszottak — amikor ezek a sorok a nyomdába kerülnek (február 8-án) híre jött annak, hogy a nemzetiek Malagánál gyűrűbe szorították a védő sereget s ha a jelentések nem egyoldalúak és nem túloznak, úgy most, amikor az olvasó ezeket a sorokat nyomtatásban kapja, a nemzetiek már be is vonultak ebbe a többféle oknál fogva, nagy fontossággal bíró kikötővárosba.

Mi történt!?

Ezt kezdtük akkor, amikor várni lehetett *Madrid elfoglalását, de a támadás meghiúsult s ezt kell kérdeznünk most, amikor Malaga elfoglalása valószínűtlennek látszott és mégis sikerült.*

Mi történt!?

Az első kérdésnél azt feleltük: a Szovjetunió! A második kérdésre ugyanez: a Szovjetunió!

Madridnál érezte magát a szovjetsegítség, Malagánál már érezte magát, természetesen ellenkező hatással, az a bizonytalanul, félelmetesen kavargó chaosz, ami most a Szovjetunió belsejében végbemegy. Valószínűnek látszik, hogy a Szovjetunió mostani helyzetében nem fordíthat nagy figyelmet a spanyolországi eseményekre és valószínű az is, hogy az oroszországi események nem összevonó, de elválasztó hatással vannak a népfontra.

Ki a legtakarékosabb?

(Pályázat.)

Azzal majdnem minden ember tisztában van, hogy a takarékoság hasznos dolog, de gyakorolni is ezt a hasznos dolgot már sokan nem tudják. Vannak emberek, akik nem isznak, nem kártyáznak, nincs nekik más dárídós passziójuk sem, de azért úgy szétfolyik a pénz a kezükből, mintha csupa lyuk volna az eredménye. Mások meg valóságos kis költségvetést csinálnak maguknak hónapról-hónapra és ezek azok, akiknek mindenük megvan, amellet a zsebük soha sem üres, sőt a takarékbetétjük is szépen szaporodik. Aki pedig így rendben tartja a dolgait, annak soha sem fő a feje, ezért aztán a szolgálatával is nyugodtabban és lelkesebben tud foglalkozni, mint a lyukas-kezők, akik a hónap végén filér nélkül mennek ki az őrzáratokba s egyetlen reményük a Biblia, hogy amint az ég madarairól gondoskodik a Mindenható, hát majd velük is lesz valahogyan. Olyan is persze ez a szolgálat.

Egyszóval: a takarékos csendőr jutalmat érdemel. Az a jutalom, amit mi kitűzünk, 50 pengő. Csak az illetményekből származó megtakarítást vesszük figyelembe. A pályázók írják meg, hogy mióta csendőrök és mennyi a megtakarított pénzük, illetve abból szerzett ingatlanuk. A pályázat adatait az őrsparancsnokukkal igazoltassák. Ha valaki nem akarja, hogy a nevét és megtakarított pénzét kiírjuk, azt feltűnően jelezze a pályázatán. Azért a pályázaton részt vesz. A pályázat határideje március 15., az eredményt az április 1-i számunkban fogjuk közölni.

Kalucsni és kalória.

Irta: KARAP FERENC ny. tiszthelyettes.

Ismertem csendőröket, kik a *Csendőrségi Lapok* megérkezésekor mindjárt a hátulját, a szerkesztői üzeneteket olvasták, lapozták. Nekem ez olyan furesza volt mindig, hiszen ha egy lapot a kezünkbe veszünk, akkor először a vezéreinket kell elolvasnunk?!

Igaz ám az is, hogy a *Csendőrségi Lapok* szerkesztői üzenetek rovata a kíváncsi természetű csendőrök figyelmét érdekesség szempontjából jobban leköti, mint mondjuk például egy-egy unalmas szakcikk, mert, szerintem, minden szakcikk unalmas. (De hasznos! Szerk.)

A szerkesztői üzenetek rovata minden ujságnak a csemegéje. Az olvasók élvezik, mert sok olyan kérdést látnak, illetve olvasnak megoldva, ami őket is érdekli.

Mint ráérő szemlélődő és szakember, egyik legutóbbi szerkesztői üzenetek rovatában két kérdést olvastam, ami a figyelmemet nagyon megragadta. Ez a két kérdés pedig a sárcepő, magyarul „kalucsni“ és a kalória felől érdeklődött. Egyik a kolbász és bab helyett rántott kalóriát, füstölt vitamint szeretne kanalizálni, a másik pedig aludni is kalucsni-ban szeretne, hogy piskótalábacskái el ne fagyjanak.

Hogy a kérdésekre válaszolt is a szerkesztőség, bizonyítja azt, hogy igen is vannak bajtársaink, akiket ez a két kérdés izgat. Sőt, hogy tovább menjek, megfigyeltem, hogy az illető bajtársunk, vagy bajtársak egyik üzenettel nem is voltak megelégedve, ezért a kérdést újból felvetették.

Na, azután meg is kapták rá a választ! Megírta a Szerkesztő Ur, hogy a Kárpátokban az öreg honvédek rongyos, papirtalpú bakkancsban védték a hazát. És hozzá gondolta a Szerkesztő Ur, tudom azt is, hogy ezek a szegény öreg honvédek ettek is volna sokszor, ha kaptak volna enni. Biztosan nem mérlegelték volna előbb azt, hogy abban a képzeletbeli jó lóhúsgulyásban mennyi „kalória“ lett volna?

Tudom, hogy a kérdést többször is feltevő bajtársak ezzel a válasszal sincsenek megelégedve, de ezt a kérdést egyelőre nem merik újból szőnyegre hozni. Várnak vele.

Csak önönmagukban gondolkoznak róla. Mennyiük vetik, mérlegelik, érveket hoznak fel mellette, egyszóval felszínen tartják. Sőt én elképzelem, hogy egyesek a kalucsnikat titokban már be is szereztek, a ládafenekén tartják. És ráérő idejükben próbálgatják is és gyönyörködve nézik kalucsnis csizmáikat! Sívárogozva várják azt az időt, mikor így kalucsnikkal jelenhetnek meg embertársaik előtt.

Nekem szolgálatom alatt volt már találkozásom egy ilyen fiatal bajtárssal, ki kalucsnit is viselt és kalóriás is volt.

Hogy a dologra térjek, Dévaványa községben egy éjszaka ismeretlen tettesek vagy három kereskedő üzlethelyiségét feltörték és a bűnjellekkel együtt ismeretlen irányban elmenekültek.

Miután a dévaványai őrs akkor még a budapesti 1. nyomozó alosztály parancsnokság működési területéhez tartozott, a parancsnokság engem és Kún Miklós tiszthelyettest vezényelt ki az ügy nyomozására, illetve az őrs támogatására.

Hajnalban érkeztünk meg a csúnya, sáros alföldi községbe és az őrsön már ott találtuk a sza-

kaszparancsnokot is, aki rántottát csinált magának reggelire.

Míg reggelizett, nekünk mindent elmondott, hogy miért kotyvaszt ő maga és miért nem veszi igénybe a gazdálkodást? Csak azt nem említette, hogy az örsön 1 pengő 60 fillér volt a napi-betét.

Ha ezen körülményről tudtunk volna, mi sem étkeztünk volna az örsön, mert az akkor amúgy is nagyon szegény örs, még ilyen magas összegért sem tudott megfelelő étkezést nyújtani. Erről ebédrendelésnél a közigazgatástvezető is hallgatott.

Délelőtt a helyszíni szemlével telt el az idő. Mi is megehezve, jó étvágygal mentünk vissza az örsre megebédelni, hogy ebéd után a nyomozást tovább folytassuk.

Igen ám, ebédeltünk volna, ha lett volna mit, de nem volt mit ennünk! Mert az a féltányér kis paradicsomleves meg se kottyant azzal a negyedrész kis burgonyával és egy cigarettapapír vastagságú és nagyságú kis sertéshússal, amit — kiadagolva — feltálaltak.

Miklós barátommal csak néztük az üres tányérokot előttünk. Mert én mindig jókedvű voltam, ki szerettem az ebédet. A szakaszparancsnok is szerette s ekkor mondta meg nevetve, hogy hát ezért nem rendelt ő ebédet, mert ő tudta, hogy nem lesz mit enni, éhesen maradunk, de a felemelt napibetét csak meg kell fizetni.

Miklós barátom mérgesebb természetű volt és éhkoppot nyelve, tiltakozott a nagyon gyenge kiszolgálás miatt. Én magyaráztam a gazdálkodástvezetőnek, hogy ha vendég van az örsön, akkor bőségesebben kell főzteni, mint ha vendég nincs. Mert az utas ember mindig éhesebb, mint aki otthon ül. Ezért kell ilyenkor mindig tököt, babot, burgonyát vagy káposztát főzteni, hogy mindenki lakjon jól. Hisz a napi betéttel és a felemelt 20%-kal úgyszólván megfizetik az étel értékét.

Ekkor egy idősebb, roppant sovány, gyomor-bajt mutató arcú őrmester megszólalt, hogy nincs mit vitatkozni urak, mert a kiszolgált paradicsomleves, azután a burgonya a hússal ugyanannyi fűtőértékkel, azaz „kalóriával“ bír, amennyit egy emberi testnek egyszeri táplálkozással felvennie szükséges.

Ugyanakkor írószekrényéből egy vastag könyvet vett elő, azt lapozgatni kezdte, mindjárt bizonyította is, hogy a tudósok mit állapítottak meg az emberi szervezetről és a szükséges kalóriáról.

Azután kimutatta, hogy abban a féltányér paradicsomlevesben, a burgonyában és a húspann mennyi volt a vitamin. Kikereste, hogy mennyi kalória szükséges, azután szorzott és osztott, végeredményben még figyelmeztetett bennünket, hogy nem tudom én hány czredrész fűtőenergiával többet kaptunk az ebédben, mint amennyi tulajdonképpen járt volna!

Szégyen, nem szégyen, de mi majdnem elhűltünk ennyi tudomány láttára!

Nekem rögtön átvillant az eszemben, hogy Istenem, Teremtőm, mennyi mindent tanultunk mi a nyomozó tanfolyamon és mégis milyen tudatlanok vagyunk?! Lám, ez az egyszerű falusi csendőr milyen magasan áll fölöttünk a modern tudományban.

Én nem is szóltam többet, de elkezdtem figyelni az emberemet, aki a még mindig kételkedő Miklós barátomat oktatta a magasabb tudományokra.

Ugyan a nyomozó tanfolyamon tanultuk meg azt is, hogy akkor képezzük ki magunkat az emberismeretben, ha annyira tökéletesítjük magunkat, hogy ha ránézünk az előttünk álló emberre, hát le tudjuk olvasni arcáról, testéről, beszédjéről és az egész megjelenéséről annak az embernek a jellemét.

Én is elkezdtem, mondom, figyelni az én emberemet és a már leírt arevonásai után felfedeztem még egy nagy és modern tulajdonságát, amivel fölöttünk állott mindannyiunknak.

Mind a tíz körme ki volt lakkozva, szép pirosba hajló rózsaszínűvel. Nahát, ez nekem aztán éppen elég volt! Kimentem az udvarra, hogy lehűtsem gözölgő fejemet.

Bent az örsparancsnok felvetette a kérdést, hogy egy lovasjárőrnek indulni kellene, hogy a határban lakó pár gyanúsítottat előállítson az örsre. A szakaszparancsnok rendelkezése folytán ennek a járőrnek a járőrvezetője ez a lakkozott körmű, kalóriás őrmester lett, aki a parancs vétele után az istállóba ment, hogy a loápolót a nyergelésben ellenőrizze. Én ekkor az istálló melletti üres disznóól korlátjánál állottam és kérdést intéztem hozzá, hogy miért nincs disznójuk, elhullott, vagy már leölték?

Kérdésekre csak kezével intett, majd vállain keresztül odavetette válaszáat, mit szintén kérdés alakjában adott meg: „Azért tartunk disznót talán, hogy egész éven át szagoljuk a teleől bűzét?“

— Igaza van, — válaszoltam neki, csakugyan megérzik a szaga a hízó-disznónak! De a kamarában is...

Ezután elkövetkezett a lovasjárőr indulása. Én ilyenkor, mint volt lovasember, mindig elszemlélődtem, elgyönyörködtem az istállóból kivezetett két szép, tiszta, ápolat lovon és a ragyogó lószerszámon.

Miklós barátom is mellém állt s gyalogos mivoltában kérdezte, hogy ugyan-ugyan, mit tudsz gyönyörködni olyan nagyon azon a két dögön? Persze, mit ért ahhoz egy gyalogos?

Tekintetem ekkor a már lóra ült járőrvezető csizmájára esett, amint éppen a kengyelvasba tette lábait. Elsápadtam. Megtántorodtam. Óh, hogy miért nem nyílt meg a föld alattam!

Megláttam, hogy a járőrvezető csizmáin egy-egy kalucsni volt. A sarkantyú pedig, a lovasok ékessége, a kalucsni felső részén feküdt, tehát majdnem a csizmaszárra volt felkötve!

Elkezdtem dadogni, levegő után kapkodtam. Így dadogva hívtam fel Miklós barátom figyelmét, hogy odanézz, oda és mutogattam a kalucsnikra.

Az, persze, a rövid bakaeszével és szemével nem tudta felismerni azt az égbekiáltó csúfságot. Lovasember kalucsnis csizmákkal ül a nyeregben!

Istenem! Istenem! Hertelendy és báró Fiáth főhadnagy uraim, Kapocsi őrmesterem, Takács káplárom! De jó, hogy meghaltatok ott Limanovánál, abban a fergeteges huszárohamban, legalább nem lájtátok ezt az égbekiáltó csúfságot, amit nekem meg kellett látnom! Így elköresesülnek a magyar huszárokból lett lovas csendőrök? Én ezt a jelenetet sohasem felejttem el.

Ezzel be is fejezem az elbeszélésemet. Sajnálkozva írom még le, hogy ezt a modern bajtársunkat időközben erkölesi és szellemi fogyatkozás miatt eltávolították a testületből.

Nagy Károly tiszthelyettes.

Mint tábori csendőr került a harcra és a cs. és kir. 10. lovashadosztályhoz osztották be szolgálat-tételre.

Megbízhatósága, a parancsok ügyes és gyors to-vábbítása, az ellenséges vonalakon való többszöri le-ményes átjutása, legendás hírűvé tették. Szerette

a kockázatos vállalkozásokat, melyeket fényesen ol-dott meg. Elöljárói ezért igen szerették.

1914 december 9-én, a Limanova körül folyó har-cok alatt, azt a parancsot kapta, hogy a Dunajec folyón keljen át s egy fontos parancsot kézbesítsen a cs. és kir. 12. ulánus ezred egyik századának. A szá-zad az oroszok által körül volt már véve. Nagy Ká-roly tiszthelyettes ennek dacára a parancsot kézbe-sítette. Ezáltal megakadályozta a század elfogatását, sőt 15 oroszot elfogott, s azzal vonult be csapatához.

1914 december 11-én pedig, mikor az oroszok Li-manovát már teljesen bekerítették, az ellenséges vo-nalakon átlopózva vitte azt a parancsot, mely a csa-pattól elvágott élelmiszer- és lőszeranyag megmenté-

séről rendelkezett. Állandó életveszélyben, gyalog-sági és tüzérségi tűzben hősiességgel teljesítette kötele-ségét, melynek eredménye az élelmiszer- és lőszer-nyag, vezetőklóvak és emberek megmentése volt.

Résztvett a hadosztály valamennyi harcában és személyes bátorságával minden alkalommal kitűnt.

Nagy Károly tiszthelyettes vitéz magatartásá-ért az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntet-ték ki.

Papp János törzsőrmester.

A világháború kitörésekor a budapesti szárny-tól az eperjesi szárnyhoz vezényelték s a kishársi örsre osztották be határőrizeti szolgálatra.

1914 december hó 5-én határőrizeti szolgálat tel-jesítése közben lövöldözésre lett figyelmes. Futólé-pésben közelítette meg két népfölkelővel együtt a lövöldözés helyét és megdöbbenve látta, hogy 40-50 főből álló orosz járőr egy 6 főből álló járőrünket bekerítette és éppen lefegyverezni s elkísérni akarja. Heves puskatűzzel az oroszokra esapott, akik rövid idő alatt súlyos veszteséget szenvedtek s teljes megsemmisítésüket elkerülendő, fedezékeikbe vonultak. A szorongatott saját járőrünk pedig hir-telen visszavonult. Az oroszok látva, hogy csak há-rom ember áll velük szemben, heves puskatűzzel zú-dítottak rájuk, majd be akarták őket keríteni. Bár igen kevesen voltak a túlerővel szemben, s az egyik népfölkelő nagyon ingadozott, meg akarta adni ma-gát, Papp törzsőrmester két emberét a végsőkig való kitartásra buzdítva, az oroszokat olyan erős tűz alatt tartotta, hogy minden tervük megghiúsult. A sötétség teljes beálltaig tartó harc után az oro-szok sok halott visszahagyásával megfutamodtak s Papp János törzsőrmester a két népfölkelővel együtt sértetlenül vonult be örsére.

Papp János törzsőrmestert bátor magatartásá-ért az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntet-ték ki.

Médi Gábor törzsőrmester.

A budapesti csendőr kerület állományából je-lentkezett önként harcra szolgálatra. Az orosz har-cra került s az 54. gyaloghadosztály törzséhez osztották be s a Kárpátokban teljesített tábori csendőrszolgálatot.

Kiváló csendőr és katona volt. Helyét a legvál-ságosabb helyzetekben is megállotta. Bátorsága, vakmerősége közmondásos volt.

1914 október 20-án azt a parancsot kapta, hogy 100 emberrel foglaljon állást a galíciai Zablatow község bejáratánál és az ellenséges orosz csapatok bevonulását akadályozza meg. Helyét elfoglalta s a támadás visszaverésére minden előkészületet meg-tett. Az oroszok aznap nem, csak másnap jelentkeztek, de akkor sem a várt, hanem az ellenkező irány-ból. Médi törzsőrmester hirtelen intézkedett, embe-reivel gyorsan felvonult és a 200 főből álló orosz csapatot puskatűzzel, majd heves rohammal vissza-verte.

Embereit rendezte és buzgón készült a bizo-nyosra vett újabb, most már erősebb támadás visszaverésére.

Az oroszok körülbelül egy ezrednyi erővel tá-madták meg Médi törzsőrmester kis csapatát. Médi

törzsőrmester teljesen nyílt, sík terepen, erejének minden megfeszítésével védekezett, de a tömeggel kis csapata már megbirkózni nem tudott. S bár több rohamot hősiiesen vert vissza, visszavonulni kényszerült, mert lőszerkészlete teljesen elfogyott. De célját elérte. Két napon át feltartóztatta az ellenség előnyomulását és annak óriási veszteséget okozott.

A világháború végéig megszakítás nélkül a haretéren volt. Minden beosztásban derekasan megállta helyét és sok elismerést szerzett a magyar csendőr névnek.

Médi Gábor törzsőrmestert vitéz magatartásáért az 1. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. 1916. évben pedig a koronás ezüst érdemkereszttel, a vitézségi érem szalagján, díszítették fel.

Deák József törzsőrmester.

A világháború elején került az orosz haretérré. A 37. honvéd gyaloghadosztály parancsnokságához osztották be tábori csendőrszolgálatra.

1914. augusztus 27-én kapta azt a parancsot, hogy a 73. honvéd gyalog dandárparancsnoknál jelentkezék. Aznap 23 óra tájban a 14. honvéd gyalogezred által megszállva tartott község kigyulladt. Erős tüzéségi és gyalogsági tűz alá vették az oroszok a községet, mely azt lángbaborította. A dandárparancsnok azt a jelentést kapta, hogy a 14. gyalogezred a harcban megsemmisült.

Deák József törzsőrmester jelentkezett a dandárparancsnok úrnál és önként vállalkozott arra, hogy

a harcban álló ezred parancsnokságához megy s megbízható pontos jelentést hoz, egyúttal a tartalék 13. gyalogezred harcbevételére vonatkozó parancs kézbesítését is magára vállalta.

A koromsötétben gyorsan haladt. Kisebb orosz járőrök bukkantak eléje, de azokat zajtalanul lefegyverezte és a rejtkehelyükből a magyar szóra előmerészkedő honvédek őrizetére bízta. Útközben egy súlyosan sebesült honvéd századost mentett meg s rögtönzött hordágyon hátra továbbított. Orosz csapatok között, állandó életveszélyben kereste fel a 14. ezred parancsnokságát s attól a részletes jelentést átvette. A 13. ezred részére szóló parancsot pedig hasonló körülmények között kézbesítette.

Visszatértek még néhány oroszot sikerült elfognia s ezekkel, valamint a várva-várt jelentéssel együtt jelentkezett dandárparancsnokánál.

Deák József törzsőrmestert vitéz magatartásáért az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

CSENDŐR LEKSZIKON.

22. kérdés. *A sértett már évek óta tartozik a mézárósnak több mint 70 P-vel hitelbe vásárolt hús árával. A mézáros többszörös felszólítás után sem tudván megkapni követelését, üzletlének ajtajára kírja adósának nevét és a tartozás összegét. Jogtalan-e a mézárósnak ez az eljárása?*

Válasz. Az eljárás jogtalan, mert az adós ilyen kipellen-gőrezésére a hitelezőnek joga nincsen. A cselekmény az adósra nézve lealacsonyító és megszegyenítő lévén, az 1914. évi XLI. t.-e. 2. §-ába ütköző becsületsértés vétségének ténye meit kimeríti.

23. kérdés. *Erdőirtó munka közben az egyik munkást, súlyos baleset érte. A sérültnek egyik munkástársa a közeli községbe megy, a községi bírónál jelentkezik, hogy intézkedjék a sérült egyén kórházba szállítása végett. A községi bíró azzal hárítja el magától az intézkedést, hogy lófogatú kocsija el van foglalva. Nem törvénybe ütköző-e a községi bíró eljárása?*

Válasz. Az 1874:XIV. t.-e. 39. §-a szerint hirtelen keletkezett balesetek alkalmával a segélynyújtás mindenkinek, aki ehhez tettel vagy tarácscsal járulni képes, kötelességében áll. E törvényes rendelkezés megszegője a törvény 7. §-a értelmében pénzbüntetéssel büntetendő kihágást követ el. A községi bírónak ezenkívül, mint rendőri hatóság tagjának külön kötelességei vannak. Kötelessége intézkedni, hogy a megsérült egyént lakására vagy kórházba szállítsák. Kötelessége intézkedni a baleset okának kipuhatólása végett, mert büncselekmény gyanúja is fennforoghat. Az a közhivatalnok, aki abból a célból, hogy valakinek jogtalanul hasznot szerezzen vagy sérelmet okozzon, megszegi hivatali kötelességét: hivatali visszaélés vétségét követi el a Btk. 471. §-a szerint. A községi bírót fegyelmi vétség gyanúja mindesetre terheli. A csendőr helyesen jár el, ha az esetet a főszolgabírónak bejelenti.

24. kérdés. *A gyanúsított motoros kerékpárjával elüti a sértettet. A sértett nem szenved sérülést, de ruhája bepíszkolódik és elszakad. Közlekedésügyi vagy testi épség ellen elkövetett kihágásról van-e szó?*

Válasz. A 250.000 B. M. 1929. sz. rendelet 118. §-a értelmében kihágást követ el, aki a gépjárművel szabályellenesen,

gondatlanul és mások testi épségét veszélyeztető módon vezet. A gyanúsított tehát ezt a kihágást követte el. A Kbt. III. §-ába ütköző, testi épség ellen elkövetett kihágás gyanúja azokat terheli, akik gőzgépekre, vasutakra s általában erőművi gépbereendezésekre vonatkozólag az életbiztonság és közegészségügy védelme végett kiadott szabályokat szegik meg.

25. kérdés. *A gyanúsított a dohányföldön visszamaradt sarjudohányt összeszedi, hazaviszi s felhasználás végett megszáritja. A járőr erről más ügyben tartott házkutatás alkalmával tudomást szerez, a készletet őrizetbe veszi s a községi élőljáróságnak átadván, a gyanúsítottal az illetékes pénzügyőri szakasznál feljelenti. Helyesen járt-e el a járőr?*

Válasz. A járőr eljárása helyes, mert a jövődeki kihágás gyanújára elegendő alap volt. A gyanúsított cselekménye egyébként csekély jelentőségű, mert olyan dohányneműről van szó, amely ügyis veszendőbe ment volna s nagy kérdés, hogy értéke egyáltalában volt-e. Megokolt, ha a járőr az ilyen esetekre nem helyez különösebben nagy súlyt.

26. kérdés. *A járőr kikérdezés alkalmával bizalmi egyénet alkalmaz. Az egyik bizalmi egyén, községi rendőr, a kikérdezés alkalmával hallottakat, többek közt azt, hogy egy a községben lakó nőtlen férfinak egy házas nővel viszonya van, elpletykázza. Követett-e el a községi rendőr büntendő cselekményét, nevezetesen gyanúsítható-e hivatalos titok tiltott felfedezésével?*

Válasz. A csendőri nyomozás során alkalmazott bizalmi férfi nem tekinthető közhivatalnoknak s így hivatali titoksértést nem követhet el. Felcélre vonható azonban bűnvádi úton, ha ebbeli minőségében megtudott dolgok illetéktelen és szükségtelen elmondásával mások becsületjét érinti. A fennforgó esetben tehát cselekményében a rágalmazás tényelemei fellelhetők. A községi rendőri minőség itt nem számít, mert nem ebbeli minőségében tudta meg az általa híresztelt, mások becsületét érintő tényeket.

27. kérdés. *Vannak-e különleges szabályok a vendéglői üzemekben alkalmazott pincértcányok titkos kéjelgést űző tevékenységére vonatkozólag?*

Válasz. A prostitúció szabályozásáról az 1927. évi 160.000. B. M. 1926. sz. rendelet intézkedik. E rendelet értelmében a rendőrhatalóság köteles szigorított ellenőrzés alatt tartani az olyan helyeket, amelyek gyanú alatt állnak, hogy ott titkos kéjnek szoktak megfordulni. A rendszeres keresetforrás nélkül levő azokat a nőket, akik keresetszerű (üzletszerű) titkos kéjelgéssel alaposan gyanúsíthatók, előállításukkor a rendőrhatalóság vezetője vagy helyettese mindenekelőtt orvossal megvizsgáltatja s ha az orvos nemi betegséget észlel rajtuk, őket a nemi betegek kórházába viteli. Olyan nők ellen pedig, akik rendszeres kerestet folytatni nem akarnak és magukat üzletszerű titkos kéjelgéssel tartják fenn, a közveszélyes munkakerülők-ről szóló 1913. XXI. t.-e. alapján kell eljárni. A titkos kéjelgéssel alaposan gyanúsítható azt a nőt, aki magát az elrendelt orvosi vizsgálatnak nem veti alá, vagy ennek ellenszégül, azonnal kórházba kell utalni. Szállodákban, nyilvános étkezőhelyeken vagy fürdőkben, ha a vendégeket kiszolgáló vagy azokkal érintkező egyes női alkalmazottak (pincérlányok) ellen oly tények merülnek fel, amelyekre a titkos kéjelgés vagy fertőző nemi betegség gyanúja alapítható, a rendőrhatalóság az illető női alkalmazottakat hatóságosabb ellenőrzés végett kötelezőleg felhívhatja arra, hogy egészségi állapotukat záros határidőn belül orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Aki ebbeli kötelezettségének a megszabott határidőben nem tesz eleget, kihágást követ el s őt az orvosi vizsgálatra elő kell állítani. Titkos kéjelgésen tettenért nők és a vele talált férfinak egészségi állapotáról a rendőri hatóságnak meggyőződést kell szereznie. Evégből a férfi is köteles egészségi állapotát igazolni vagy magát rendőrhatalósági orvosi vizsgálatnak alávetni.

Ezeknek a rendelkezéseknek megszegése kihágás, amely az idézett rendelet 59. §-a alapján büntendő.

Amint látható, a rendelet a személyes szabadságot és az egyéni becsületet súlyosan érintő eme kérdésekben a rendőri hatóságot ruházza fel intézkedő hatáskörrel. A csendőrnek, mint rendőri közegnek, intézkedő jogköre ezekben a kérdésekben tehát nincsen. Kötelessége természetesen a csendőrnek is a hatóság intézkedéseinek alapjául szolgáló tények megfigyelése, megállapítása s a jelentéstétel észleleteiről. Megfigyeléseit tapintatosan kell végeznie s óvakodnia kell hatáskörének átlépésétől. Erkölesszabályok ügyekben kis- és nagy-községekben a járási főszolgabíró intézkedik.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Terménylopás nyomozása.

Irta: PÁL LAJOS tiszthelyettes (Szeged).

1936 november 15-én 21 óra tájban a kunmaderasi őrsről távmondattal érkezett a szegedi nyomozó alosztályhoz, mely szerint a Tiszaszentimre határán levő egyik uradalom magtárából ismeretlen feltések 6 zsák (467 kg.) lóheremagot elloptak. A kár 709 P. A nyomozás 5 nap óta folyik eredménytelenül. Az őrsparancsnok polgáriruhás nyomozó kirendelését kérte. Az alosztályparancsnokság engem vezényelt ki.

November 16-án 14 óra tájban érkeztem a helyszínre. Ott részben a nyomozást vezető Busai Sándor alhadnagy úrtól és a nyomozó járőrtől, de főként a sértettől megtudtam, hogy a lopás elkövetésével Boros* Sándor magtáros és Terebes János béresgazda gyanúsítható alaposan a következő okok miatt:

1. A heremag cséplése 1936 szeptember 24-én történt, a lopást pedig csak november 11-én vették észre. Cséplés után a magot 43 zsákba töltötték és a zsákokkal együtt a magtár egyik oldalába rakták. Közben azonban a búzavetés ideje következett és így a magtisztítás, csávázás stb. miatt szeptember 29-én a heremagot átrakták a magtár egyik sarkába, hogy több hely legyen a búzával végzendő munkálatokhoz. Helyszűke miatt a heremagos zsákokat össze is szorították úgy, hogy nem lehetett közéjük bemenni, így azt sem lehetett ellenőrizni, hogy valamelyik zsákot az egerek rágták-e ki.

A búzavetés befejezése után, november 11-én, a sértett azt a parancsot adta Boros Sándor magtárosnak, hogy a 43 heremagos zsákot rakja vissza eredeti helyére kétsorososan és egymástól olyan távolságra, hogy közöttük folyosó létesüljön és így az egerek kártevéseit azonnal észre lehessen venni.

Boros hozzá is fogott a zsákok átrakásához, miközben észrevette, hogy az egyik zsákban heremag helyett búza van. Az esetet azonnal jelentette Terebes János béresgazdának is. Együttesen végigvizsgálták a zsákokat és 6 zsákban búzát találtak. 4 zsákban tiszta, 2 zsákban pedig csávázott búza volt. Mind a 6 zsák uradalmi zsák és a búza is uradalmi volt. Terebes és Boros nyomban kiöntögették a zsákokból a búzát, mindegyiket a maga garmadája-hoz, de a sértettnek erről nem szóltak semmit.

Átrakás után a sértett is megnézte a zsákokat és kevésnek találta. Elővette a magtári készletről

* A neveket megváltoztattuk (Szerk.)

vezetett könyvét és 6 zsákkal kevesebbet, lemérés után pedig 467 kg heremaghiányt talált.

Boros magtáros és Terebes béresgazda ekkor beismerték, hogy ők találtak 6 zsák búzát a heremagos zsákok között. De azt gondolva, hogy csak tévedésből kerülhettek oda, kiűritették őket. Az eset eltitkolását csak azzal mentegették, hogy a sértett elől el akarták hallgatni, hogy a magtárban ilyen rendetlenség fordult elő.

2. A heremagos zsákoknak búzás zsákokkal való kicserélését és elhelyezését csak olyan ember tehetette, akinek ott a magtárban huzamosabb időn át volt alkalma dolgozni.

3. A heremagos zsákok közé állított búzászsákok elhelyeződése arra vallott, hogy a lopást nem egyszerre, hanem folytatólagosan követték el. Ugyanis a 4 zsák tiszta búza még szeptember 29-e előtt kerülhetett a heremagos zsákok közé, mert az átrakásnál a fal mellé, a legbelső sarokba került, míg a 2 zsák csávázott búzát csak átrakás után tehettek a zsákesomó közé, mert ez a 2 zsák a csomó szélére volt állítva.

4. A magtárban idegen ember Boros magtáros és Terebes béresgazda tudta nélkül nem fordulhatott meg. A vetőmag tisztítása, csávázása és egyéb magtári munka idején egyikük állandóan jelen volt, tehát a heremagot idegen ember ilyen alkalommal sem vihette el.

5. A magtár egy „Celzikon“-rendszerű biztonsági lakattal volt bezárva. A lakatkulcsot naplementétől napkeltéig a sértett őrizte a szobájában. A kulcs másodpéldányát páncélszekrényben őrizték. Mi is ott találtuk.

6. Hamiskules használatáról szó sem lehetett. Gépészmérnöki szakvélemény szerint a kulcsot épen tökéletessége miatt házilag, kézimunkával utánozni nem lehetett.

7. Mind a lakat, mind az ajtó, falak, vasrácsos ablakok stb. teljes épségben voltak.

A felsorolt alapos gyanúkok alapján csak a magtáros és a béresgazda ellen irányulhatott a lopás gyanúja. Kikérdezésük és a náluk tartott házkutatás eredménytelenül végződött. A majorból egyikük sem volt távol, csupán Terebes János béresgazda járt szeptember 29-én egyik rokonának a temetésén.

Ezek után a nyomozás abban az irányban folyt, hogy ki és hol értékesíthette a lopott heremagot. A tiszaszentimrei, abádszalóki, kunmadarasi és kunhegyesi terménykereskedőket a járőrök végigjárták és megállapították, hogy Kunhegyesen Farnos Gábor terménykereskedő október 21-én vásárolt egy ismeretlen férfitől 4 zsák (284 kg) heremagot 256.50 P-ért, napiáron. Az eladó Fejes Sándor tiszaszentimrei lakosnak mondotta magát.

Tiszaszentimrén négy Fejes Sándor nevű gazdát talált a járőr. Termeltek is heremagot, de nem Kunhegyesen, hanem Tiszaszentimrén értékesítették, amit igazolni is tudtak. Mind a négy Fejes Sándor igen jó hírnévnek örvendő, jómódú gazda.

A terménykereskedő nem emlékezett az eladó személyleírására, lovaira stb.

Különös figyelemmel arra, hogy a heremagot a magtáros vagy a béresgazda valamely rokona is eladhatta, a számításba jöhető rokonok közül néhányat a járőr el is vezetett felismerés végett a terménykereskedőhöz, de eredmény nélkül.

Erre a sértett nyilatkozatot írt alá és azt kívánta, hogy a járőr a magtárost és a béresgazdát alapos gyanu alapján jelentse fel.

Megérkezéseimkor ebben az állapotban volt a nyomozás. Gondolkoztam az ügyön. A béresgazda és a magtáros ellen sok körülmény szólt ugyan, de bűnösségük mellett a nyomozás eddig tulajdonképpen egyetlen bizonyítékot sem produkált. Ezt nyomban ki is nyilvánítottam.

Az alhadnagy úr és a nyomozást végző esendőrök osztották véleményemet, csupán a sértett ragaszkodott mereven álláspontjához és két régi alkalmazottja feltétlen bűnösségéről meg volt győződve.

En a helyszínt még nem láttam. Magam is körül akartam ott nézni, ezért újabb helyszíni szemle megtartására kértem engedélyt a sértettől. Nem szívesen járult hozzá, hisz a nyomozás már hat napja tartott és a zsákok elhelyeződése körüli részletkörülmények tisztázása végett ezt a nyomozó járőrrel naponta 4—5 esetben megtette, most már kb. 25-öd-ször. Ő maga is velünk tartott a helyszíni szemlén és türelmetlenül adott válaszokat egyes lényegtelennek látszó kérdéseimre és magyarázta meg nekem is a magtári viszonyokat, a búzászsákok elhelyeződését stb. Közben állandóan hangoztatta, hogy kár a fáradságomért, mert nem lehet más a tettes, csak a magtáros és a béresgazda.

A magtár közepéből nyitott lépcső vezet a padlásra. Fel akartam oda is menni, de a sértett azt mondta, hogy hiábavaló fáradság az egész, különben is onnan, bár ott többféle gabona van, nem hiányzik semmi. Mégis felmentem. A sértett is velem jött. Az alhadnagy úr és a járőr már kényelmetlenül érezte magát a sértettel való ellenkezésem miatt, aki magasabbrangú egyéniség volt.

A padlásra először is az után kutattam, hogy a tettes nem ott hatolt-e be a magtárba. A tetőzetet nézegettem tüzetesen. A sértett maga is segítségemre jött és erélyesen kopogtatta végig a padlást belső lécezetét. Megmagyaráztam neki, hogy felesleges kopogtatni, mert ahol pókhálólépedék van, az bizonyára járatlan hely. Erre azután megszüntette közreműködését és türelemmel figyelte, hogy az alhadnagy úr, a járőr és én mit művelünk még.

A magtár padlásának mindkét vége tűzfal. A falak közepe táján 33 cm széles és 75 cm magas 2—2 szellőzőablak van. A nyugati részen levő mindkét ablak, a keleti részen levő ablakok közül pedig az egyik lécráccsal van ellátva. A rács nélküli ablaknál valami régi mángorló teteje, egy széles, símafelületű keményfadeszka volt, véggel az ablak aljához támasztva. Az egész padlást vastag porréteg lepte, de a deszka nem volt poros. A szellőzőablak alján levő beépített fenyőgerenda teteje szép síma és a szabadban levő oldala, mint némely küszöb, ki-rojtosodott volt, de csak az ablak szélességének megfelelően.

Ezután lementünk az ablak alá. Ott is szétnéztem. A magtár eresze alatt egy hatalmas, 5 m hosszú létrát találtam. Oda akartam vinni az ablak alá, de a sértett ekkor már kímélni igyekezett engem s a bámészkodó emberek közül néhányat odaparanccsolt, hogy azok vigyék a létrát. En azonban a segítséget elhárítottam azzal, hogy én magam akarom vinni és meggyőződést szerezni arról, hogy egy ember odaállíthatta-e. Nehéz volt, de odaállítottam. A

szellőzőablak alja a földszinttől 4.60 m magasam van. Kellő alátámasztással a létra nagyszerűen oda-illetett. Fel is mentem rajta, de az ablakon már nem fértem be. A bámészkodók közül az egyik szikárabb természetű fiatalembert magamhoz intettem és felküldtem a padlásra. Befért az ablakon. Azt mondtam neki, hogy menjen le a magtárba, töltsön meg egy zsákot bármilyen gabonával és hozza le az ablakon át. Nem magyaráztam meg neki az ablakon való kijutás módját. Ő maga cselekedett úgy, ahogy a legjobbnak látta. A tele zsákot elhozta az ablakig, ott letette a belülről odatámasztott mángorlódeszkára, azután lábbal előre kijutott az ablakon át a létrára, a tele zsákot pedig maga után húzta és szépen lejött vele a létrán.

Nyomban világos lett, hogy miért van a mángorló teteje az ablak aljához támasztva, miért nem poros és miért van az ablak alját képező gerenda külső széle kirojtosodva. Ezenfelül a tettes testalkatára nézve igen jó támpontot nyertünk s megállapítottuk azt is, hogy egy ember maga is elkövetette a lopást. Meggyőződhattunk arról is, hogy a pocakos magtáros és az öreg béresgazda a szellőzőablakon át nem járhattak be a magtárba.

Nagy megnyugvást szereztünk a sértettnek a helyszíni szemle alapos megtartásával és az elkövetési mód szemléltetésével, mert mintegy bebizonyítottuk neki, hogy az évtizedek óta hűséggel szolgálatában álló magtáros és béresgazda most sem vált tolvajjává. Láthatta a sértett is, hogy a lopást idegen személy és egy tettes is elkövetette.

A 7. napon így új irányba terelődött a nyomozás. Idegen tettes után kutattunk.

Vissza kellett térnünk a Farnos Gábor kunhegyesi terménykereskedő által október 21-én megvásárolt 4 zsák heremaghoz. Valami oka lehetett az eladónak arra, hogy az eladásnál hamis nevet használjon. Elmentünk Kunhegyesre Farnos Gábor terménykereskedőhöz. Amikor meglátott, nyomban azzal kezdte, hogy bocsássunk meg neki, hiába erőlteti az esztét, nem emlékszik, hogy kitől vásárolhatta a heremagot. Megnyugtattuk, hogy nem is azért jöttünk. Azt kérdeztük tőle, hogy ki tudná-e mutatni, hogy október 21-én kitől mit vásárolt még. Elővette a könyvét és abból kitűnt, hogy 24 emberrel vásárolt még október 21-én különböző terményt.

Gondolva arra, hogy a 24 ember közül valaki csak láthatta a 4 zsák heremag eladóját is, beidézttük őket a kunhegyesi község házához. 4 ember akadt köztük, akik személyleírást tudtak adni az eladóról, emlékeztek lovainak és kocsijának külsejére, sőt az egyik tanu segített a 4 zsák heremagot az eladó kocsijáról leadogatni, kettő segített a zsákok tartalmát a kereskedő zsákjaiba átönteni, a heremag árát pedig a negyedik jelenlétében fizették ki az ismeretlen eladónak.

A 4 tanu közül senki sem ismerte a heremag eladóját. Az egyik tanu Kunmadarasról, egy másik pedig Abádszalókról származott Kunhegyesre. Így azt is megállapíthattuk, hogy a heremag eladója nem Kunhegyesre, Abádszalókra vagy Kunmadarasra való. A kör kezdett szűkülni. Csak Tizsaszentimrén kereshettük. Hogy ott kell keresnünk, amellyel szólt az a körülmény is, hogy a tettes a tizsaszentimrei Fejes Sándor nevű gazdákat ismerhette és azt is tudhatta, hogy azok termeltek heremagot.

Farnos Gábortól elkértük a raktárjegyet is, amelyre az eladó a Fejes Sándor nevet a pénz felvételének elismeréséül írta. A vezetéknév kezdetleges írás volt, a keresztnév viszont gyakorlott írásra vallott. Feltételezhettük, hogy az eladónak a keresztnéve tényleg Sándor.

Ezen a ponton kezdtünk kutatni a tettes után Tizsaszentimrén. Eleinte nehezen ment, lévén a községnek 6000 főnyi lakosa. A tanuk azt mondták, hogy a tettes egy 35 év körüli barnabőrű ember volt. Egyik lova sárga, a másik pej. Ilyen lovat rengeteget találtunk. Később azonban a községi elöljáróságon a sok aláírás között találtunk egy — a raktárjegyen szereplő íráshoz hasonló — Sándor aláírást is.

A vezetéknév azonban nem Fejes, hanem Fürtös volt. Rövid tájékozódás után megtudtuk, hogy van a községben egy Fürtös Sándor nevű 12 holdas kisgazda. Személyleírása, lovainak és kocsijának leírása megfelelt a kunhegyesi tanuk előadásának, akik a heremag eladásánál látták. Azt is megtudtuk, hogy sógorsági viszonyban van Biró Simon gépésszel, aki 5 év óta gépkezelő a kérdéses uradalomban és lopás miatt már több ízben volt büntetve. Biró Simon vékony, szikár természetű ember.

Nyomon voltunk tehát.

Fürtös Sándort lovaival és kocsijával együtt felismerés végett elővezettük Kunhegyesre. A heremag eladásánál fennforgottakkal azonos körülmények között mind a négy tanu határozottan felismerte.

Próbairást is vettünk tőle. Írása megegyezett a raktárjegyen írt aláírással.

Mindezek után is tagadta, hogy ő adta volna el Kunhegyesen a heremagot. Azt is tagadta, hogy a lopásban bármi része volna. Saját löheremagja mindössze mintegy 50 kg-nyi termett. Két napi őrizetbentartás után annyira makacs lett, hogy minden kérdésünkre megtagadta a feleletet.

A beismerés hiányában Biró Simontól nem is tudtunk mit kérdezni, ezt ő maga is látta és mindent tagadott.

A négy tanu vallomása és az írás azonossága alapján Fürtöst feljelentettük a szolnoki kir. ügyészséghez. A kir. ügyészség vádat emelt Fürtös ellen, de a szolnoki kir. törvényszék felmentette.

*

A lefolytatott nyomozás a felmentés ellenére is sikeres volt, mert eloszlatta a gyanút, mely két ártatlan ember ellen irányult. Több tanulságot meríthetünk ebből az esetből. Az első helyszíni szemléket valószínűleg a sértett erőszakoskodó befolyásolásának hatása alatt, felületesen ejtették meg. A legutolsó helyszíni szemle alapos volt, meg is hozta az eredményt. A leletből egyszerűen le lehetett olvasni a cselekmény elkövetési módját és ezáltal irányt lehetett nyerni a nyomozás lefolytatására. Érdekes, de megszokott jelenség az, hogy a hamis nevet használó bűnöző hamis neve legtöbbször valami vonatkozásban áll a valódi névvel. Azonos kezdőbetűk, a keresztnév megtartása vagy valami értelemszerű összefüggés (hasonlatosság vagy ellentét a két név között, pl. „Fehér“ a valódi neve és a „Fekete“ álnevet használja) gyakoriak. Az a tervszerű, lépésről lépésre haladó nyomozó munka, amellyel a nyomozás eljutott a gyanúsítható személyhez, dicséretre méltó.

Vitéz Leveldi Kozma Miklós volt belügyminiszterünk búcsúzása alkalmával meleg köszönő szavakkal emlékezett meg azokról a szolgálatokról, amelyek a csendőrség, a csendőr tisztikar, minisztersége idejében végzett és a csendőrzárórt külön is kiemelte, mint a kötelességtudat osztályos útítarsát. Hogy távozó miniszterünk külön is gondolt ránk s ezt ezekben a közvetlen, jöleső szavakban kifejezésre juttatta, újabb jele annak, hogy munkánkhoz az illetékeseknél megvan az elismerése, értékelése, ha nem is beszélnek és beszélünk róla minden nap. — A távozó belügyminiszter a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez a következő levelet intézte:

A belügyminiszteri széktől megválvá, nem mulaszthatom el annak megállapítását, hogy a rendészeti szervek és azok tagjai a közrend fenntartására és az állami és társadalmi rend megóvására irányuló nehéz feladatukat működésem alatt mindig mintaszerűen látták el.

Meg vagyok róla győződve, hogy a közrendészeti szervek a jövőben is példás örei maradnak az állami és társadalmi rendnek.

Fogadja Nagyméltóságod önzetlen munkásságáért és értékes támogatásáért hálás köszönetemet és kérem, hogy a vezetés alatt álló szervezet tagjainak őszinte köszönetemet kifejezni és búcsúdvözetemet velük közölni szíveskedjék. Budapest, 1937 február 3. vitéz Kozma s. k.

Az ideai csendőrnapot az elmúlt évekhez hasonlóan ünnepeljük meg. A nap ünnepi eseményeiről legközelebbi számunkban közlünk részletes tudósítást.

Törzstiszti tanfolyam. Február 1-én kezdetét vette az 1937. évi első törzstiszti tanfolyam a budapesti csendőrlaktányában. A tanfolyamot vitéz Torzsay Lénárt alezredes nyitotta meg a tanfolyam állományába tartozó tanárok jelenlétében. A törzstiszti tanfolyam tantárgyai és tanárai a következők: 1. Közbiztonsági szolgálati ismeretek: Pinczés Zoltán alezredes; 2. Jogi ismeretek: Dr. Kricsfalussy-Hrabár Endre alezredes; 3. Bünygytan: Olchváry-Milvius Attila őrnagy; 4. Törvényszéki orvos: Dr. Orsós Ferenc egyet. ny. r. tanár; 5. Harcászat: Mindszenty János alezredes; 6. Hadseregszervezet: Farkas Ferenc alezredes; 7. Beesületügyi szabályzat: vitéz Torzsay Lénárt alezredes; 8. Katonai büntetőjog: Dr. Farnady Károly alezredes-hadbíró; 9. Gazdászati-közgazgatási ismeretek: Bérczy Gyula g. őrnagy; 10. Lóismeret: Dr. Mikecz Béla főtörzsszállatorvos; 11. Lovaglás és lóügyi ismeretek: Kricsfalussy-Hrabár Sándor százados. A tanfolyam hallgatói a következő századosok: vitéz Czigány József, Porpáczy Jenő, dr. vitéz Gyergyó-Alfalvi Gereöffy Géza, vitéz Demény Elemér, vitéz Györkös Károly, Fejér Károly, vitéz Jodrend Gyula, vitéz Király Gyula, Kubay Oszkár, Fáji Fáy Gyula, Sáróy Kálmán, Bíró Kálmán, Nagy István II, Kontra Kálmán, Bogsányi József, Bernáth Sándor, Mariska György, vitéz Kudar Lajos, vitéz Zsengeller József, vitéz Thassy-Plávenczky Ferenc. A tanfolyam öt hónapig tart.

Záróvizsga a gazdászati tiszti tanfolyamon. Január 28-án folyt le az 1936/37. évi gazdászati tiszti tanfolyam záróvizsgálója a budapesti laktányában. A vizsgabizottság elnöke: *Folkusfalvi Folkusházy Lajos* altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője, tagjai: *Szűtsy Imre* ezredes, a belügyminisztérium VI. b. osztályának vezetője, *Kézdiszentléleki Voloncs István* ezredes, a

belügyminisztérium VI. c. osztályának vezetője és vitéz *Torzsay Lénárt* alezredes voltak. Megjelentek a záróvizsgálón Dr. *Domonkos László* számvevőségi igazgató, a belügyminiszteri számvevőség igazgatójának helyettese és *Balassa Nándor* számvevőségi főtanácsos, a belügyminisztériumi számvevőség csendőrségi osztályának főnöke is. A tanfolyam tanárai voltak: *Pinczés Zoltán* alezredes (Szolgálati Utasítás, Nyomozó Utasítás, Szolg. Szab. I—II. rész, Szemleutasítás, Fegyver- és lövőtudás); *Dr. Kricsfalussy-Hrabár Endre* alezredes (Jogi ismeretek); vitéz *Temesvári Endre* alezredes (Beesületügyi Szabályzat); vitéz *Torzsay Lénárt* alezredes (Közgazdálkodási Határozmányok); *Szűcs János* g. százados (Államszámviteltan, Pénztárkezelési Utasítás); *Fodor Lajos* g. százados (Ruhagazdálkodási Utasítás, Anyagraktárkezelési Utasítás); *Eperjessy István* g. százados (Számvevőségi Utasítás, Szármagadalkodási Utasítás, Ügyviteli Szabályzat); *Medzihradnei Medzihradsky Aladár* g. százados (Katonai és polgári nyugdíjtörvény, Felülvizsgálati Szabályzat); *Berzeviczei és Kakóslomniczi Berzeviczy László* g. százados (Illetményszabályzat, Örgazdászati Utasítás); *Kontra Kálmán* százados (motortan, vívás); *Dr. Papp Ferenc* százados-hadbíró (Katonai büntetőjog); *Kricsfalussy-Hrabár Sándor* százados (lovaglás). A gazdászati tiszti vizsgát a következő hallgatók tették le: *Dr. Körmöczy Rezső* és *Skafszky László* e. e. hadnagyok, *Kiss Zoltán*, *Maczky László*, *Madarász Ernő*, *Mátéffy Árpád* és *Varga Ferenc* e. e. zászlósok; *Alkay Ernő*, *Géczy József*, *Györgypál Ferenc*, *Hunyadi György*, *Jankó György*, *Kóczián Gyula*, *Lovass Árpád*, vitéz *Paál Lajos* és *Szalontay Sándor* kpvj. őrmesterek. A gazdászati tiszti tanfolyam vizsgázott hallgatói az örsök gazdászati szolgálatának gyakorlati megismerése végett hat hétre örsökre nyertek beosztást, ennek letelése után a gyakorlati próbaszolgálat folytatása végett gazdasági hivatalokhoz vonulnak be.

Járőrvetési tanfolyamok vizsgája. A vizsgát a budapesti gyalog tanalosztálynál január 29-én, a pestszenterzsébeti gyalog tanalosztálynál január 30-án tartották meg. Mindkét vizsgán megjelent *Folkusfalvi Folkusházy Lajos* altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője, továbbá *Sáray Ferenc* ezredes, a budapesti I. csendőr kerület parancsnoka és vitéz *Temesváry Endre* alezredes, a m. kir. csendőrség felügyelőjének kiképzési előadótisztje.

A budapesti gyalog tanalosztály vizsgáján a hallgatók közül négyen kitűnő eredménnyel feleltek meg. Első: *Kerekes Aladár* őrmester (I. ker.); második: *Kalmár Péter* őrmester (I. ker.); harmadik: *Laki Dezső* őrmester (II. ker.); negyedik *Halmos József* őrmester (II. ker.). A többi hallgatók közül tizenhárman jelesen, tizenhárman jól és ötven elégségesen vizsgáltak. A tanfolyamelső *Kerekes Aladár* őrmester képét itt közöljük.

A pestszenterzsébeti gyalog tanalosztály hallgatói közül legjobban *Békés Gyula* őrmester (VI. ker.) vizsgázott. A többi hallgatók közül tizenhatan jelesen, huszan jól és hárman elégségesen vizsgáltak. A tanfolyamelső *Békés Gyula* őrmester képét itt közöljük.

A vizsga után a levizsgázottaknak a m. kir. csendőrség felügyelője nyolc napi szabadságot engedélyezett.

Vitézi Bál. Az immár hagyományos és díszben, előkelőségben, magyar színekben legkiemelkedőbb társadalmi eseményszámba menő Vitézi Bált február elsején tartották meg a pesti Vigadó termeiben. A bál fővédnökségét a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* vállalta, díszelnöke vitéz *Sónyi Hugó* gyalogsági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka volt.

A megjelentek soraiban ott voltak: *Darányi Kálmán* miniszterelnök, *Róder Vilmos* szkv. gyalogsági tábornok, honvédelmi miniszter, *Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Bornemisza Géza* iparügyi miniszter, *Kánya Kálmán* külügyminiszter, *vitész Leveldi Kozma Miklós* akkori belügyminiszter, a politikai és adminisztratív állambírók teljes számban, *gróf Széchenyi Bertalan*, a felsőház, *Satonyavszky Sándor*, a képviselőház elnöke, a tábornoki kar, igen nagy számban a törzs- és főtisztek, a Máltai lovagok, a Szent Sír lovagjai, a külföldi katonai attasék, *Mackensen* német, *Baar-Baarenfels* osztrák, *Lalaige* belga követ és még más külföldi diplomaták. Továbbá: a vidéki főispánok, alispánok és polgármesterek nagyrésze. Ott voltak még: *Szendy Károly* Budapest polgármestere, az alpolgármesterek és igen sok tanácsnok, a legfőbb állami hatóságok vezetői, a politikai, gazdasági és művészvilág minden számottevő tagja és — természetesen — a Vitési Rend szervezeteinek valamennyi vezetője, tisztviselője és igen sok rendtagja. 22 óra 15 perckor a Himnusz hangjai mellett vonult be a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága*, a vitészek főkapitánya és a *Főméltóságú Asszony*, akiket a rendezők sorfala között *vitész Sónyi Hugó* gyalogsági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka és *vitész Igmándy-Hegyessy Géza* testőrtábornok, ügyvezető vitési törzskapitány vezetésével a vitési törzskapitányok és a Vitési Rend több magas méltóságai fogadták. A főméltóságú pár harsonák zengése mellett bevonult a bálterembe és elfoglalta helyét a díszemlévényen. *Vitész Garamszeghy Sándor*, a Nemzeti Színház örökös tagja bemutatta a *Főméltóságú Asszonynak* az első hálozó leányokat, közöttük esendőr-leányokat is: *Szűtsy Vidorkát* és *Melindát*, továbbá *Szinai Szinay Éva Mária*t. Ezután *Kálmán Etelka*, az Operaház tagja táncolta el Strauss Richárd „Rózsalovag” című operájának balettkeringőjét. A keringő után *Löcherer Magda* vezetésével húsz ifjú vitész és tiszt leány vonult be díszmagyar piros-, fehér- és zölde színű selyemruhába, majd nyánesak húsz díszmagyarba öltözött ludovikás jött be és együtt eltáncolták a régi bálók legszebb táncát, a „palotást”. Ekkor *vitész Sónyi Hugó* gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka, a bál díszelnöke engedélyt kért a tánc megkezdésére és *Sárai Elemér* cigánybandája rázendített a hagyományos „Vitézek, legények, gyönyörű az élet tinéktek” kezdetű esárdásra. Megkezdődött a táncmulatság, amely vidám hangulatban reggelig tartott. A főméltóságú pár sokáig gyönyörködött a vitézek multságában.

A szombathelyi esendőrtisztviseli kör február 4-én tartotta meg évi rendes közgyűlését, *Perey László* alezredes elnöklésével. Az elnök üdvözlő szavai után *Sipőcz Győző* tiszthelyettes, jegyző, a kör évi működéséről számolt be. *Szentgyörgyi László* számvivő tiszthelyettes, pénztáros, a kör anyagi helyzetét ismertette. *Zsedely István* törzsrőmester, könyvtáros, a könyvtárra vonatkozó jelentést terjesztette elő. *Kiss Rafael* tiszthelyettes, gondnok, ismertette a kör magyaranyú látogatottságát, megemlítvén, hogy a körnek jelenleg 255 rendes tagja van. A közgyűlés ezek után az általános tisztújítás keretében 1937-re megválasztotta a tisztikart. Alelnök: *Szigeti Bálint* alhadnagy, igazgató: *Soponyai József* fegyverszaki tiszthelyettes, jegyző: *Sipőcz Győző* tiszthelyettes, pénztáros: *Kálmán Géza* sv. tiszthelyettes, ellenőr: *Szita Gyula* tiszthelyettes, könyvtáros: *Zsedely István* törzsrőmester, gondnok: *Kiss Rafael* tiszthelyettes. Ezenkívül a közgyűlés még hat választmányi tagot, három pótagot és három tagot pedig a számvizsgálóbizottságba választott. Az elnök indítványára a lemondott tisztikarnak és választmánynak önzetlen munkásságáért a közgyűlés elismerését és jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánította. Végül különböző tárgyú indítványok előterjesztése következett.

Büntetőjogi továbbképző tanfolyam kezdődött a budapesti Tudományegyetemen február 3-án. Előadók egyetemi tanárok és a szakirodalom jelesei. Az előadásokról, amelyeken a Budapesten állomásozó esendőr tisztikar nagy számban vesz részt, legközelebbi számunkban bővebben is megemlékezünk.

Dicséreték. *A szombathelyi III. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte Gergely Károly* törzsrőmestert, mert 1936. év december havában egy idegen örskörletben elkövetett nagyobb mérvű pénzlopás menekülő tettesét a kötelességszerű szolgálatteljesítésen felülemelkedő, körültekintő figyelmessége révén elfogta, ezáltal az ellopott összeg túlnyomó része megkerült. — *A pécsi IV. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el Tókos János* tiszthelyettest, mert 25 évet meghaladó esendőrségi szolgálata alatt — ebből öt éven át őrsparancsnok volt — kötelességeit mindenkor példás buzgalommal, igen jó eredménnyel látta el; mint őrsparancsnok,

úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjei vezetésében és nevelésében mindenkor igen nagy szorgalmat tanusított és szép eredményt ért el. — *A debreceni VI. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Kun Lajos* törzsrőmestert és *Pásztor Béla* esendőrt, mert az előbbi három, az utóbbi négy éven át a gödöllői örkülönítményen fegyelmélettel, fáradságot nem ismerő, kiváló buzgalommal és megbízhatósággal, az átlagon messze felülemelkedő eredménnyel teljesítette szolgálatát.

Finn rendőrtisztviselő látogatása a budapesti esendőrlaktanyában. *Arno Anthony*, a finnországi Uusimaa tartomány rendőrfelügyelője tanulmányúton járt Középeurópában. Két napra ellátogatott Budapestre is. Budapesti tartózkodása alkalmával január 26-án délelőtt látogatást tett a budapesti

esendőrlaktanyában, ahol *vitész Sáray Ferenc* ezredes kerületi parancsnok fogadta. A nyomozó alakulatok megtekintése keretében a esendőrség és a nyomozó alakulatok szervezetét, szolgálatát és a nyilvántartást *Olcsváry-Milvius Attila* őrnagy, a közlekedési esendőrséget *vitész Sasváry József* őrnagy, a nyomozó osztályparancsnokság bünyügyi laboratóriumát pedig *vitész Rideghy Rajmond* őrnagy ismertették. *Arno Anthony* felügyelő a esendőrség iránt meleg érdeklődést tanusított és a magyar esendőrség modern nyomozószolgálatáról elismeréssel nyilatkozott.

Lefegyverzett esendőr. A bányahidai örs állományába tartozó *Szabó Ferenc* őrmestert január 30-án, éjjel 22–23 óra közötti időben Bányahida községben *Szmiek Lajos* és *Csapocha Ferenc* ujoncok — akiket duhajkodásuk miatt, szolgálaton kívül, esendőre intett — megtámadták, kardját elvették és az árokba dobták. A kard nyomban megkerült. Fegyverhasználat és sérülés nem történt. Az ügyben kivizsgálás indult.

Tüzeset. A dombegyházi esendőrlaktanya padlásán, a kémény mellett fenyőfalécből és sárból hűsfüstölő volt építve. A füstölő január 22-én 4 órakor kigyulladt és ez, valamint a laktanya tetőzete három négyzetméternyi területen leégett. Hús- és ruhaneműek pusztultak el. A tüzet *Mészáros* törzsrőmester oltotta el *Dávid* esendőrrel néhány polgári egyén segítségével. A kivizsgálás megindult.

Csendőrségi Közlöny 3. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. *Athelyeztetett: Gunda Gyula I.* gazdasági őrnagy törzsgazdasági hivatal főnöki minőségben a debreceni VI. kerület törzséhez. — *Tartósan vezényeltetett: Keresztes Béla* gazdasági őrnagy előadótiszt minőségben a belügyminisztérium VI—b. osztályába Budapestre. — *Allandó nyugállományba helyezettek: Máta Imre* debreceni VI. kerületbeli számvivő alhadnagy és *Ungvári János* miskolci VII. kerületbeli tiszthelyettes. — *Névváltoztatások: Kramár Ferenc* próbacsendőr családi nevét „Kamarási”-ra, *Agó Ferenc* próbacsendőr „Arnyas”-ra, *Csavajda Ferenc* próbacsendőr „Lányfalvi”-ra *Hugyi István* próbacsendőr „Halmi”-ra *Kovács György II.* tiszthelyettes „Irmái”-ra, *Póczak János* próbacsendőr „Petőfalvi”-ra, *Pámon József* próbacsendőr „Périntfalvi”-ra, *Piszer Ferenc* próbacsendőr „Pálfalvi”-ra, *Ribarics József* próbacsendőr „Rózsahegy”-re, *Robotka István* próbacsendőr „Rétság”-ra, *Schneider László* próbacsendőr „Széplaki”-ra, *Wagner István* próbacsendőr „Vár

nagy"-ra, Greiner Ferenc próbaesendőr „Gombai“-ra, Karhusz Gyula próbaesendőr „Karaházi“-ra, Kosnyider Dániel próbaesendőr „Kékesi“-re, Lechner József próbaesendőr „Ligetvári“-ra, Micskó Pál próbaesendőr „Malomvölgyi“-re, Mikudina László próbaesendőr „Mátrahegyi“-re, Radocha Mihály próbaesendőr „Révfalusi“-ra, Rattesid László próbaesendőr „Rábavölgyi“-re, Sekk Vendel próbaesendőr „Pán-cél“-ra, Vukics András próbaesendőr „Várji“-ra, Reiter Károly próbaesendőr „Remete“-re, Strényer Ferenc Géza próbaesendőr „Szalontai“-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel. — Szabályrendeletek. Felhívás a számvivő altiszt tanfolyamba való jelentkezésre. — Sportversenyekkel kapcsolatos költségek elszámolása. — Okiratokon és beadványokon illeték lerovása. — Téli gypot alsónadrág rendszeresítése a lovaslegénység részére. — Nyári szövött kesztyű rendszeresítése a csendőr legénység részére. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — Az 1937. év első övnyegében használandó gépjármű-adójegyek ellenőrzése. — Dömötöri kisközséget a m. kir. belügyminisztérium törvénykezéssel a vasvári kir. járásbíróhoz területehez csatolta. — A m. kir. belügyminiszter a Nógrád-Hont megyébe kebeleztetett Liptagege és Kisgerge kisközségek egyesítését Egyházasgerge, — az Abaúj-Torna megyébe kebeleztetett Vilmány és Vilmánykifalu községek egyesítését Vilmány, — valamint Alsókázmárk és Felsőkázmárk községeket Kázmárk végleges név alatt egyesítette. — A m. kir. belügyminiszter a Zala megyébe kebeleztetett Nemesbük nagyközségnek kisközséggé való visszafejlesztését és a hozzá tartozó Zalaköveskút lakott helynek önálló kisközséggé való alakulását elrendelte. — Nagy Miklós lovas csendőr részére 1934 november 27-én kiállított és elvesztett 19.592. számú személyazonossági igazolványt a miskolci VII. kerületi, — Székely Dénes törzsrörmester részére 1929 április 4-én kiállított és elvesztett 02734. számú személyazonossági igazolványt a szegedi V. kerületi parancsnokság érvénytelenítette.

Újszentes községben ellopták Bem emléktábláját. Temesvár közvetlen közelében fekszik Újszentes község, amelynek lakossága túlnyomórészt magyar. 1900-ban a község háza falában emléktáblát helyeztek el, amely Bem József tábornoknak és tisztársainak emlékére örökítette meg. Az emléktábla felirata a következő volt: „Örök emlékezéssel annak, hogy a vadászerdőben 1849 május 26-án Bem József honvéltábornagy, hadtestparancsnok, Vécsey Károly gróf parancsolótábornok, Perczy Sándor honvédőrnagy, szabadságharcos ténparancsnok, Petőfi Sándor honvédőrnagy, segéd tiszt és több huszártiszt kíséretében a Mészler Farkas Sándor huszáralezredes parancsnoksága alatt álló 14. számú Lehel-huszárok három százada fölött nagy szemlét tartott. Ezt az emléktáblát közadakozásból emelte Újszentes község lakossága 1900 július 19-én.“ Harminchétt esztendeje hirdette az emléktábla a régi emléket, míg most a románok a táblát kiemelték a község háza falából és ismeretlen helyre szállították. Ettől ugyan Újszentes nem lesz románabb, azonfelül történelmet amúgy sem lehet ellopkodni. Csak kőfaragók kelhetnek majd tehát, hogy új táblákat állítsunk az ellopottak helyébe. Mire való hát ez a falbontás?

Németh Károly csendőrtiszt helyettesét, aki 1932. évben Budapesten, az Anguszta-telepen lakott vagy azokat, akik hollétéről tudnak, keresi és címe közlését kéri a nagykanizsai szárnyparancsnokság.

Csuka Ferenc törzsrörmestert vagy tiszt helyettesét, aki 4-5 évvel ezelőtt Tolna megyében teljesített szolgálatot, keresi felvidéki rokonsága. Aki tud róla, közölje címét a csendőr összekötőlistával Budapest, rendőrfőkapitányság.

Orvosi hír. Dr. Szabó István, a Cserba fogszakorvos a szabadságáról hazaérkezett és rendel: 15-16 óra között Budapest, V., Váci-út 34, II. 3. (Krayér-ház.) Telefon 2-928-14.

Egészségügyi és első segélynyújtási tanácsadó. Dr. Sétly Ernő m. kir. rendőrorvos-tanácsos „Ami a rendőrnek saját szervezetről, az egészségéről és embertársainak nyújtandó segélyről tudnia kell“ c. könyvét a rendőrségnek írta, de éppen úgy hasznát veheti a csendőrség is. A könyv hét előadásra csoportosítva ismerteti a címében foglalt tudnivalókat. Leírja az emberi szervezet működésének a legfontosabb tudnivalóit, az egészségápolás követelményeit étkezésben, lakásban, fűtésben, ruházkozásban, stb. Tárgyal egyes fontosabb betegségeket, egyszerűen általános egészségügyi összefoglaló és tanácsadó ismereteket nyújt dióhéjban, végül pedig a sebekkel, vérzésekkel, kötésekkkel, elmarással, esontöréssel, égési sebekkel, agyvérzéssel, ájulással, mesterséges légzéssel, mérgezésekkel, fertőtlenítéssel kapcsolatos ismereteket foglalja egybe olyan mértékben, amennyire a rendőrnek, de a csendőrnek is tudnia kell, hogy embertársain segíteni tudjon addig is, amíg orvos érkezik. Igen hasznos, jó könyv, melegen ajánljuk. Ára: 1.80 P, megrendelhető: Bánsági Ádám nyomdájában Kispesten.

SZEMÉLYI HÍREK.

Új szakaszparancsnok: Vass Áron pécsi IV. kerületbeli tiszt helyettes.

Új őrsparancsnokok: Morácz János és Halász Károly székesfehérvári II. kerületbeli törzsrörmesterek v.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Pelsőczy (Pauksch) László hadnagy Oláh Klára Margit úrhölgygel Egerben, Tóth Ferenc I. számvivő alhadnagy Kiss Máriával Budapesten, Zöld István tiszt helyettes Topos Ilonával Veszprémen, Csöke László tiszt helyettes Pallang Jolánnal Budapesten, Kiss István II. törzsrörmester v. (Szentesi) Kovács Máriával Újkécskén, Pongó Sándor törzsrörmester v. Asztalos Máriával Cegléden, Balázs Sándor törzsrörmester Bakondi Margittal Tiszabón, Pomázi Károly törzsrörmester Kis Máriával Tápiószelén, Tordai Pál törzsrörmester Süveg Eszterrel Tiszaföldváron, Nagy Gyula törzsrörmester Balogh Teréziával Veresegyházán, Abonyi István törzsrörmester Sándor Ilonával Békásmegyeren. — A székesfehérvári II. kerületben: Váli Ferenc törzsrörmester Pöcze Idával Tápon, Horváth József X. törzsrörmester Lóránt Rozáliával Csepregen, Keresztény József törzsrörmester Kovács Máriával Győrszentivánon. — A pécsi IV. kerületben: Nagy Sándor VIII. őrmester Vitális Gizellával Nagyharsányban. — A miskolci VII. kerületben: Dobi Lajos II. osztályú irodaszolgá Molnár Rozáliával Sarkadon.

Gyászjelentés. Özv. Stolz Nándorné, szül. Boross Szidónia, Szűts Imre ezredes, a belügyminisztérium VI. b. osztályvezetője feleségének édesanyja február 10-én Budapesten elhunyt. Temetésén — mely február 12-én a Farkasréti temetőben ment végbe — a Budapesten állomásozó csendőr tisztikar és a tiszt családok számos tagja is részt vett.

Családi hírek. Született a budapesti I. kerületben: Légrádi Károly tiszt helyettesnek Imre-Károly nevű fia, Veréb András tiszt helyettesnek Olga-Ilona nevű leánya. — A székesfehérvári II. kerületben: Horváth Ferenc törzsrörmesternek Éva-Julianna nevű leánya. — A pécsi IV. kerületben: Szigetvári István törzsrörmesternek István-Ferenc nevű fia, Bognár Ferenc II. törzsrörmesternek Ferenc-József nevű fia. — A miskolci VII. kerületben: Dankó Mátyasó tiszt helyettesnek Ilona-Erzsébet nevű leánya. — Meghalt: Borbély Tamás nyugállományú törzsrörmester neje, született Sneider Mária Rakamazson, Helyes Sándor nyugállományú tiszt helyettes Etel nevű leánya Putnokon.

Halálozás. Kovács Boldizsár nyugállományú tiszt helyettes Abonyban, Lenkey Lajos nyugállományú tiszt helyettes Zádorfalván, Mogyorósi József nyugállományú tiszt helyettes Hevesen és Békési József nyugállományú törzsrörmester Gelejen meghalt.

KERÉKPÁRT

is a **Pannoniától vegyen!**
Budapest, VI., Hajós-utca 15. szám.

Tetszetős és feltétlenül megbízható „TURÁN“ gépeinket 165 pengőért 12 havi részletre adjuk csendőr vevőinknek ● Kockázat nincs! Gyári garancia! Csendőr vevőinktől kivétel nélkül elismerés, egyetlen panasz sem! ● Levelezőlap-rendelésre küldjük.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átészolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlannal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát bejegyzésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzeneteket; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegy számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Nagydobosi őrs. Az 1930. évi 3. számunk mellékletéből nincs tartalékpéldány.

Keeskeméti 11. Már hogy ne vehetne részt pályázatainkon! Ha figyelemmel kísérte a pályázók névsorát, sok próbacsendőrt találhatott a pályázók között és nem egy esetben a nyertesek között is. A pályázatok elbírálása nem aszerint történik, hogy valaki próbacsendőr vagy törzsrőrmester, vi-

szont az, hogy valaki még csak próbacsendőr, az elbírálásnál előny sem lehet. Csak az számít, hogy milyen a pályázat. A mostani pályázatát majd a többivel együtt bíráljuk el.

Havazás. Előfizetése mult év július végén lejárt és nem újította meg, ezért szüntettük be a lap küldését. Mivel a most küldött 6 pengővel előfizetését 1937 július 31-ig rendezte, a kért számokat kivételesen megküldöttük, mert volt belőlük tartalékpéldány. Azt igazán nem nehéz kinek-kinek számon tartania, hogy mikor jár le az előfizetése, nekünk viszont sem időnk, sem pénzünk nincs arra, hogy mindenkinek külön felszólítást küldjünk az előfizetés megújítására. Csak egy kis pontosságot kérünk előfizetőinktől, hogy sok felesleges munkától szabaduljunk.

Tanulmányok. Az újmintájú útlevelekről a 110.000/V. a. 1937. számú Büm. körrendelet intézkedik. A folyó év márciusától már csak új mintájú útlevelet szabad kiállítani és a régi útlevelet meghosszabbítani nem lehet. Nemesak egy év tartamára lehet az új rend értelmében kiállítani az útlevelet, hanem két-, esetleg háromévi időtartamra is. Az új útlevelek lapjai vegyi-papírból készültek és különleges tintával fogják a bejegyzéseket beírni. Ennek célja az utólagos (hamis) bejegyzések megakadályozása. Még foglalkozni fogunk ezzel a kérdéssel bővebben is.

Szobadisz. Címét helyesbítettük. Dícső okiratán a név változtatást átvezetni nem lehet.

Szabó esendőr, Felsődobosza. 1. Elő van írva a celluloid csillag és pedig a legénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések 4) melléklete lábjegyzetében. 2. Lexikonban felelünk.

Karakán. 1. Az 1931. évi 11. számú Csendőrségi Lapokban teljes tájékoztatást talál az igényjogosultsági igazolványokról. 2. A parancs és a felhívás közötti különbségeket megtalálhatja a Szolg. Szab. I. Rész és a Szut. rendelkezéseiben. Ezekben a kiadásra jogosult személyeket, teljesítésük módzatait, a megtagadás lehetőségeit stb. illetően mindenre talál útmutatást. Nem kell megértésükhöz különös értelem vagy hosszúságos keresgélés. Örvedetes, hogy ilyen kérdéssel szívesen foglalkozik. 3. Azt kérde: mikor lesz előléptetve törzsrőrmesterré az az őrmester, aki 1926 január 1-én, valamint ugyanazon év május elseje előtt lépett be a csendőrség kötelékébe? Zavaros kérdés, ismételve meg. 4. Legkorábban 1937 novemberben. Figyelmeztetjük azonban az 1936/8. Cs. K.-ben megjelent és az előléptetésre vonatkozó rendelkezések kiegészítését tartalmazó rendeletre, amely szerint az őrmesteri előléptetéshez követelmény az is, hogy az utolsó két évben igen jó összműködés legyen. 5. Az 1933/23. Csendőrségi Lapok 733. oldalán közölt képen 5 tiszt és 2 altiszt van.

Sió. Bizonyos, hogy mindkét eset maga után vonja a testülettel való eltávolítást. Lényeges Önnek, hogy melyik pont vagy alpont alapján? Ha a polgári bíróság hivatalvesztést nem is alapított meg, akkor is a Szut. 28. pontja alapján el kell távolítani a csendőrt, ha a tett vagy mellékkörülményei olyanok, hogy a tettes az állástekintetek sérelme nélkül rendfokozatában és a csendőrség kötelékében meg nem hagyható. (Katonai btk. 22. és 23. §-ai.) A másik esetben pedig a 28. pont 1. alpontja az elbocsátás jogalapja.

Vikend. Tartozik megfizetni a 20%-ot. Tekintse csak az utasítás 30. pontjában írt célt.

191.401. Az útmesteri tanfolyamok kérdéseivel a következő számaink szerkesztői üzeneteiben foglalkoztunk: 1930/25. és 34., 1932/2. és 3.

Bp. 1937 novemberben, a másik 1938 novemberben. Természetesen, ha a minősítés tekintetében is meg fognak felelni a feltételeknek.

Balkányi őrs. Kérjük, alkalomadtán közöljék Biri Gábor, Szakolyban lakó ny. őrmesterrel, hogy kérdésére egyik legközelebbi lexikonunkban fogunk felelni.

Turán. Igen, akadály. Jobb, ha meg sem kísérel.

Vitatkozó. A hatósági közeg elleni erőszak a vonatkozó t.-c. 4. §-a értelmében vétség, de ha a cselekményt felfegyverkezve követték el, büntett. Lásd a t.-c. 6. §-át. Ezeknek a büntetése az Ön által is jelzett börtön, míg a 4. §-ban körülírt büncselekmény büntetése fogház és pénzbüntetés. Megmondja a t.-c. világosan. 2. Mussolinij nem tartozik az olasz hadsereg kötelékébe, katonai rendfokozata tehát nincs. 3. Következő levelében jobb jeligét kérünk.

Balog F. esendőr, Lippó. 1. Lexikonban felelünk. 2. Törvény nem tiltja, hogy a vadászatra jogosított szánkóról léje le a vadat, 3. Kérjük Önt is, könnyítse meg a mi munkánkat és következő levelénél írjon jellegét is. Egy másik levelében írt kérdésre: miután a gyanúsított és a tanak az Önök örskörletében laknak, a nyomozást Önöknek kell elvégezni.

Perpetuum mobile. Mi is csak az előléptetésre vonatkozó rendelkezésekre vagyunk utalva, amidőn kérésére felelni akarunk, de mert abban az előléptetési feltételek egyikének a minősítés fokozata is meg van jelölve, nem tudhatunk teljes választ adni. Adatai szerint ez év májusában kerülne előléptetésre. Ön tudja, hogy minősítés tekintetében megfelel-e a feltételeknek.

1360. I. Az 1935/19. Cs. K.-ben közzétett 19.615. eln. VI. c. 1935. számú rendelet szerint a végleg és ideiglenesen kinevezett örs- vagy különítményparancsnokok részére a köpeny-gallér hajtókán féngomb van rendszerezve. Ha ez a parancsnok törzsörmeister v., akkor is jogosult azt viselni. Ez nem a rendfokozathoz kötött, hanem a betöltött állással járó jelvény. 2. Ha megnézi a Szut. első lapoldalán a „bevezető rendelkezések”-et, megtudja, hogy kiket tekintünk rangosztályba nem sorolt havidíjasnak.

Délmagyarország. 1. A csendőr senkit sem kötelezhet látlelet kiállítására. Ezzel kapcsolatos tudnivalókról az 1934/115. és 118. lexikonunkban adunk tájékoztatást. 2. Írásbeli feladatnak számít az, amit a Cs.—8. utasítás előír. Más nem.

Remény. 1. A jelenleg érvényes nyugdíjzsjabályok értelmében az államvasúti szolgálat akkor számítható be a nyugdíjra igénytadó szolgálati időbe, ha az ottani alkalmazás (állás) a m. kir. államvasutak nyugdíjintézetének vagy nyugbérpénztárának kötelékébe tartozott, tekintet nélkül arra, hogy az érdekelt fizetett-e nyugdíjárulékot vagy sem. Ha ezt a körülményt a Máv. igazgatósággal vagy illetékes illetékesekkel igazolatlanul tudja bizonyítani, ezt felterjesztve kérje állományparancsban való letárgyalását államvasúti szolgálati idejének, hasonlóan ennek anyakönyvi lapjára való bevezetését. Nyugdíjazáskor ezt a szolgálatot ezeknek alapján figyelembe fogják venni. Különbön nem. 2. Eltávozási idejének túllépése és megittasodás miatt fenytve volt s máris nősülési kérvényről álmodozik? Azt gondolja talán, hogy a fenytés gyerekeiték? Cseppet sem. Az Ön által elkövetett cselekmény a lehető legtudatosabb volt, ne gondolja, hogy ennek nem adnak minősítésben kifejezést. Igenis adnak, még pedig olyat, hogy a nősülési kérvény beadásáról egyelőre le kell mondania. Fiatalember még egészen, a csendőri rendfokozat arra való elsősorban, hogy lehetőleg minél többet sajátítson el a csendőri elméleti tudományból, az öreg bajtársak becsületes, hibátlan életéből s aztán majd lehet gondolkodni másról is. Hiba volna, még pedig saját életük, jövőjük szempontjából is igen nagy hiba, ha azt gondolva, hogy most már be lehet adni csendőrnek is a kérvényt, azonnal menyasszony után sietnének. Török-szakad, csak legyen ara! A gazdalegény nősülésével senki se törődik abban a tekintetben, hogy lesz-e baja az elsieltett házasságból vagy sem. Nem úgy a csendőrnél. Azért nem, mert letve az esküt, elkötelezte magát a testületnek és azon át a nemzetnek. Kell, hogy az utóbbi érdekeivel törődjék többet, már pedig ezt képtelen megtenni, ha fiatalon nekivág a házassáletnek s ahelyett, hogy élete egysúlyban tartójját, az elméleti és gyakorlati csendőrtudományt sajátítaná el, a házasság gondjaiba merül.

Dunamenti. 1. A családi pótlékra való igény független attól, hogy engedéllyel vagy anélkül nősült-e. Tehát úgy a feleség, mint a gyermekek után jár akkor is, ha engedély nélkül nősült. A nyilvántartó gazdasági hivatal útján a belügyminiszter úrtól kell kérnie. Csatolnia kell a kérvényhez a házassági anyakönyvi kivonatot és a gyermekek születési anyakönyvi kivonatát. Azután helyhatósági igazolást arról, hogy a feleségével egy fedél alatt, közös háztartásban, együtt

él, valamint arról is, hogy a gyermekek ellátatlanok, vagyis nincsen olyan keresetük vagy jövedelmük, amelynek értéke egyenkint a havi 32 pengőt elérné vagy meghaladná. 2. A Cserba-háziorvos által kiállított orvosi vény alapján vásárolt gyógyszerek árának visszatérítése még nem tartozik a Cserba szolgáltatásai közé. Ezért ezeket nem is kérheti megtéríteni. Az ilyen gyógyszerek kedvezményes áron honvédygyszertárakban beszerezhetők. 3. A nyugállományú egyén-nősülhet engedély nélkül is, de ebben az esetben özvegye nem kap nyugellátást. 4. A kerületi parancsnokságnál kell jelentkeznie. A Szut. 19. pontjához kiadott szelvényt olvassa el, abból megtudja, mi az eljárás. 5. A könyvet 4 pengőért (esetleg 4 havi részletre is) megveheti a Madách-nyomda és könyvkiadóvállalatnál, Budapest, VII., Károly-körút 19.

Erősvár. 1. Lexikonban felelünk. 2. Parancsot az elfogásra adhat; a Szolg. Szab. I. R. 64. p. 2. bek. értelmében ugyanis előjárói viszonyba kerül a századparancsnok, a Szut. 507. pontja e) alpontja szerint pedig el kell fogni azt a katonai egyént, akinek elfogására parancsot (előjárói jog!) adtak. Bilencselést viszont nem parancsolhat, mert ez a jog kizárólag a járórv vagy az örsparancsnok joga, amelyet akkor alkalmaz, amidőn szükségesnek látja. A szükségesség eseteit — mint tudja — a Szut. 323. pontja sorolja fel.

Vitás. 1. A visszavételi kérvényre bélyeg nem kell, mert a kérelme szolgálati viszonyból ered. 2. Ha az örökbefogadott gyermek egyúttal mostohagyermek is (t. i. ha az örökbefogadott gyermek anyját feleségül vette), akkor a családi pótlék mint mostohagyermek után, a családi pótlékra való igény bejelentését követő hó elsejétől jár. Ha az örökbefogadott gyermek egyúttal nem mostohagyermek, akkor utána mint egyéb családtag után, a 7000/1925. M. E. számú rendelet 70. pontjában foglaltak értelmében csak a pénzügyminiszter úr előzetes hozzájárulásával lehet családi pótlékot engedélyezni, a pénzügyminiszter úr által meghatározott időtől kezdve. Jelenleg azonban a pénzügyminiszter úr az államháztartás súlyos helyzetére való tekintettel nem járul hozzá ahhoz, hogy nyugállományú egyének részére örökbefogadott gyermekük után családi pótlék engedélyeztessék. Ez vonatkozik arra az esetre is, ha netalán házasságon kívül született gyermekének örökbefogadásáról van szó. Ha azonban házasságon kívül született gyermekének édesanyját feleségül veszi és a gyermeket törvényesítli (ezt külön kérni kell az anyakönyvvezető útján az illetékes alispántól, illetve városokban a polgármestertől), akkor a családi pótlék a törvényesítésnek az anyakönyvben történt feljegyzése napját követő hó elsejétől kezdve jár, feltéve, hogy a családi pótlékra való igényt kellő időben (a törvényesítéstől számított 30 nap alatt) jelenti be. A házasságon kívül született gyermek örökbefogadása nem azonos a törvényesítéssel.

Érdekl. Mikor nősült, az 1934. I. t. c. — mely a katonai nyugdíjtörvény hatályát a csendőrlégénységre kiterjesztette — még nem volt kihirdetve. A kihirdetés az Országos Törvénytarban 1934 február hó 18-án történt. Tehát a rokkantsági nyugdíjokmányára vezetett záradék, hogy engedély nélkül nősülhet, helyes. A nyugállományú csendőrlégénység nősülését szabályozó körrendelet csak az 1935. évi 7. számú Cs. K.-ben jelent meg 1935 április hó 1-én. Kérheti nősülésének utólagos elismerését a hivatkozott körrendeletben sorolt okmányok alapján. Ha kérelmével elutasítják, felesége özvegyiségre jutása esetén csak a m. kir. közigazgatási bíróság útján remélheti özvegyi nyugdíjigényének megállapítását az 1921. XXXII. t. c. 40. és 41. §-ában foglaltak alapján.

Öreg honvéd. 1. A hadimunkási minőségben teljesített szolgálat, mint a hadiszolgálati törvény alapján teljesített személyes szolgálat katonai szolgálatnak nem tekinthető s így a nyugdíj megállapításánál figyelembe nem vehető. 2. A nemzetőrségnél teljesített szolgálat csak akkor jöhet figyelembe a nyugdíj szempontjából, ha a közrend érdekében karhatalmi szolgálatnak lehetett venni. Így döntött a köz-

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérműt és minden felszerelést. ● Vidéki megbízottak!

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL
EBÉDLŐSZÖNYEGEK

P 65-161
P 28-161

Fotelagyak, paplanok, vasbátorok, futószőnyegek, fehérműtáruknak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosulat

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

igazgatási bíróság. Majd nyugdíjbajutásnál kérje a beszámítást a szükséges igazolással. Megjegyezzük még, hogy ez a szolgálat nem képez megszakítást.

Egy nyugdíjas. 1. Nem tudható, hogy a csökkentések mikor szűnnek meg, mert az a kormány hatáskörébe tartozik, viszont a kormányt köti a pénzügyi helyzet. 2. Nem látuk.

Tél van. 1. Mai számunkban „Dunamenti” jelige alatti levelünket (1. pont) olvassa el. 2. A Cserba-szolgáltatások ereitől tájékozódhatik a 130.800/VI. b. 996. számú körrendeletből. Az őrön megnézheti.

Világos. Lexikonban felelünk.

Szép virágos róna. Lexikonválaszt kap.

Papok háza. Jól tette. Kölesön-kenyér visszajár.

Haraszt pusztá. A csendőrség részére érvényes öltözeti táblázat VII. fejezete szerint lóháton a kardot derékra kötve kell viselni. Az a rendelet, amelyre Ön hivatkozik, a honvédségnél érvényes.

Álföld. A bajtársának van igazsága: Pipás Pista álnév, amelyet egy nő viselt, egy szeged-tanyai többszörös gyilkos. Néhány éve tárgyalták az ügyét.

Dunamenti vitaközök. A budapesti dunahidak sorrendje: összekötő vasúti-híd, Horthy Miklós-híd (készülőben), Ferenc József-híd, Erzsébet-híd, Lánc-híd, Margit-híd, újpesti-híd. A hidak hosszúsága: Horthy Miklós-híd: 371, Ferenc József-híd: 331, Erzsébet-híd: 290, Lánc-híd: 380, Margit-híd 588 méter.

Kastély. A legénység fizetési fokozatba való besorolására vonatkozó, legutóbbi, 145.737/VI. c. 1935. számú rendelet szerinti: A legénységnek magasabb haviszold-fokozatba való besorolása csak május 1., illetve november 1-ével rendelhető el, minthogy a csendőrség elöléptetésére vonatkozó rendelkezések szerint elöléptetések csak május és november 1-én történhetnek és a haviszold-fokozatban eltöltendő idő letelte (2-3 év) az előbb említett elöléptetési időpontoktól számítva szintén május, illetve november 1-ére esik. Azokat a csendőregényeket, akik a magasabb haviszold-fokozat eléréséhez megkívánt várakozási időt esetleg a fent megállapított elmozdítási napok közötti időben töltik be, szintén csak az esedékes időpontját követő legközelebbi május 1-ével vagy november 1-ével lehet a magasabb haviszold-fokozatba besorolni. Nincsen lehetőség arra, hogy az ilyen csendőregények az előírt várakozási idő teljes betöltését megelőző május vagy november 1-ével a magasabb haviszold-fokozatba besoroltassanak. Ezekből megérthető, hogy Ön 1937 május 1-ével sorolható be magasabb haviszold-fokozatba.

Baktalórántházi őr és többeknek. Az 1930. évi 3. számunk mellékleteként kiadott füzetből tartalékpéldányunk nincs. A lappal kiadott mellékleteket — reklámok kivételével — mindig célszerű és szükséges bekötetni, mert csak olyan mellékleteket adunk ki, amelyekre később is szükség van.

Kaposvár. 1. Ebben a kérdésben hamarosan történik valami. Legszívesebben mi vállaltuk volna, de elég súlyos pénzügyi akadály akadna, de nem annyira, hogy megadhatná az anyagi lehetőséget ahhoz, amit mi, ha már vállalnók, nyújtani akarunk. Egyelőre tehát mi is csak várjuk ennek a lényeges ténynek a fejleményeit. 2. Amit a Cserbával kapcsolatban írt, az a gazdasági hivatalnak kellett volna beküldenie, az erre vonatkozó felhívást bizonyára megkapta. A gazdasági hivatalok az anyagot fel fogják terjeszteni oda, ahol ennek a kezdetét levő, de rendkívül nagyjelentőségű és nagyjavító intézménynek az útjait szabályozzák. Különben a fejlődés törvénye mindenre áll, erre is. A csendőrség sem volt ötven évvel ezelőtt az, ami ma. A vezetőségnek egyébként nem „kisgyűlölet” javaslatokra, hanem egyéni bejelentésekre van szüksége, mert csak így kaphat a részletekről tiszta képet. Ha tízen-huszan összeülnek, ott egy beszél, a többi megy

utána s csak otthon kezd morfondírozni, hogy voltaképpen miről is volt szó? Egyszóval: adataikat, kívánságaikat egyenként jelentették be. Ha csak egymás között beszéltek meg a dolgokat, ezzel nem lendítettek az ügyön. Adatait illetékes helyre juttattuk.

Török János ny. tthts, Miskolc. Önnek is üzentünk „Kaposvár” jelige alatt.

Dr. Sz. I. Váci-út. A közlés díjtalan.

Wojtech G. Vilmos, Sopron. Nem tudunk ilyen külön lenyomatról. Cikk volt az. Nincs tartalékunk azokból a számokból.

Ifj. Kertész Ferenc prbeső. Miért volt olyan sürgős? Írja meg az állomáshelyét és azt, hogy igényt tart-e még rá.

Tahi. A gyógyszereket a Cserba igényjogosult sajátjából tartozik beszerezni. Egyelőre ez még nem tartozik a Cserba szolgáltatásai közé. A háziorvos által a sajátjából felhasznált anyag (gyógyszer, kötszer) önköltségi árát a családfő az orvosnak megtéríteni tartozik. Ha a Cserba háziorvos együtt fogorvos is és fel van véve a szakorvosok névjegyzékébe (amit az orvosa tudni fog), őt igénybe lehet venni. A kezelésre és díjazásra vonatkozóan olvassa el mai számunkban „Temesvár” jelige alatt adott levelünket.

Új tavasz vár. Nehéz helyzetét értjük és átérizzük. Emberi és bajtársi tanácsunk csak az lehet: ha egyszer közösen határoztak szakításról, ne igyekezzenek felmelegíteni a multat. Nem vezet az jóra. Különben is akadályos volna a régi sors szám visszanyerésének éppen a közös elhatározás ténye. Az új szabályozás egészen méltányos esetekben ad lehetőséget a régi szám visszaadására akkor, amidőn a helyzet nem a csendőr hibájából keletkezett. Azt a lány szüleit is nagyon jól tudták, hogy várakozni kell, a leány is tudta. Nem hiszünk tehát, hogy ha belemert az elválásba, szeretné Önt. Az igaz, őszinte és egész életre biztató szeretet nem torpan meg a várakozás miatt, ha az évekig is tart. Hány bajtársa van, akik hasonló sorban voltak és vannak és menyasszonyaik nem gondolkoznak azon, hogy várjanak-e vagy váljanak. Ha ezeket átgondolja, nem hiszük, hogy a testület és a lány közötti választásnál az előbbit hagyná el. Hiszünk viszont azt, hogy megtalálja majd azt, aki egész életén át várni fog Önre jóban, rosszban, falun, városban és nem fogja ragaszkodását és vonalmát nehéz, de múlt hónapoktól függővé tenni. Ön már abban a korban van, amikor tisztultabb szemmel, higgadttabban látja az életét, minden reménye megvan, hogy talál magának valót. Családi otthonra vágyik és nem a szerelem beszél Önből, azt írja. Ez is jele annak, hogy nem a feltétlen, akármiképpen való nősülés a vágya, hanem a nyugodt, meleg, szeretettel otthon. Az érett férfi vágya ez, higgye el, hogy azzal, aki szakított Önnel, azt bizonyára nem találja meg.

A magyar kir. Csendőrség állandó szövetszállítója és ruha-készítője

GYADJUSZÖVET TARTÓSSÁGI GARANCIÁVAL! KÉZSŐ SZÖVETMINTÁINKAT

BUDAPEST, IV. PROHÁSZKA OTTOKÁR-U. B. EGYETEMI TEMPLONÁL

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére.
Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegfürrás. Ebédlő- és futószőnyegek, szelzonok, paplanok stb. Agy-nemű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.
 t, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre
AKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77.
 nta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.

Temesvár Fogkezelésért és fogak csináltatásáért műtéti segély a Cserbától nem kérelmezhető még akkor sem, ha a fogak kezelését a háziorvos szükségesnek látja és emiatt szakorvoshoz utalja. A fogak kezeléséből és pótlásából felmerült költségeknek a megtérítése egyelőre még nem tartozik a Cserba szolgáltatásai közé. Az erre vonatkozó rendelet száma: 130.800/VI. b. 1936. Az ottani örsön megnézheti. Az alsó és felső fogsorpótlás és tömés készítésének a díjazása közös megállapodás tárgya az orvos és az igényjogosult között és ezt az igényjogosult a sajátjából tartozik megfizetni. Műtéti segély csak akkor kérhető, ha valamely beteg fogat sürgősen műtétilag kell eltávolítani és ezt a műtétet az orvos a rendelőjében vagy a beteg lakásán végezte és ha az igényjogosult lakóhelyén honvédt- vagy kórház nincsen, ahol a műtét a rendes kórházi beutalás alapján az ápolási díj ellenében díjmentesen elvégezhető lenne. A műtéti segélyt űrlap kitöltése mellett a műtéttől számított 8 napon belül kell kérelmezni. A kérvényt az illetékes csendőrkörület orvosfőnöke útján a belügyminiszter úrhoz (VI. b. oszt.) kell felterjesztetni. Űrlapot a Cserba-orvos ad.

KÉZIRATOK.

Csonkatorony. Mindenekelőtt: azért kell a papírnak csak az egyik oldalára írni, mert a szerkesztőségnek szüksége van a szerző által írt hasáb mellett elegendő üres helyre, ahol a maga javításait, a „fésülés”-t elvégezheti. Nem lehet ezen odakapcsolott papírszeletekkel segíteni, az csak vesződséget és gyakran tévedéseket eredményezne. Szívesen vesszük a puszta szolgálat ismertetését, ha nem éreszti bő lére. Szükségtelen mértékben ne tüzdölje tele tréfákkal és egyéni véleményekkel, mert tisztán csak azt szeretnénk elérni e cikkkel, hogy e különleges életviszonyokról és az ezek kívánta szolgálatról olvasóink tájékoztatva legyenek. Főmunkatársunk már járt a múlt nyáron a Hortobágyon, adatokat éppen e szempontból gyűjtött, így azokkal az Ön megfigyeléseit, tapasztalatait kiegészítve, úgy gondoljuk, teljes képet adhatunk arról a különleges világról. Második levelére megjegyzéseink a következők: jól írja le az eseményeket, ez kétségtelen. Van azonban hibája is: sohasem szabad az élő vagy a nemrég még szolgált bajtársakat névszerint szerepeltetni, nem szabad mindenáron csak a csúfságokat megírni, mert törekvésünk az élet szépségeinek, apró örömeinek, szolgálatunk érdekességeinek az olvasóink elé tárása, de sohasem a botrányos csúfságok leírása. Kerülje ezeket. E megjegyzéseink vonatkoznak: Ébresztőtől 10 óráig, Harakiri, Nemes Kellesi és végül a Vörös? című munkáira, amelyeket ezek miatt nem találtunk alkalmasnak közlésre. A többi nagyrészt jó, de megrövidítjük mindegyiket. Ezt jövőben Ön is meg fogja tenni, ha írásait 3-4 hónap múlva megírásuk után előveszi és elolvassa. Tapasztalat, hogy az író ilyenkor sok olyan részt talál írásában, amelyet habozás nélkül kihagy. Elhisszük, hogy a portyázások, nyomozások esztendői után most nyugalmas napjai vannak, de reméljük, hogy ez nem jelenti azt, hogy lelkes csendőri mivoltát elfelejti. Az annyira magyar emberre, mint Ön is, szükségünk van nekünk is és rajtunk keresztül az egész magyarságnak, mert jobb jövőnk eléréséhez rengeteg küzdelem előtt állván, nem nélkülözhetünk senkit. Ha semmi másért, mint a szalontai Csonkatorony bagolyfészke, öreg falaiért, akkor is visszavágyódik az egyszer rommá váló határköveken túlra. Igaz-e? Üdvözöljük. Táskapályázata túltréfás volt. Kerülje a fölényeskedést!

Március. Örömmel látjuk, hogy sohase felejtkezik el a nagyobb nemzeti ünnepeken rólunk, ha csak egy-két gondolat leírásával is. Olyan csendőrt látunk magunk előtt soraiból, akinek bizonyára nem volt soha baja semmi vonatkozásban sem a szolgálatában, de magánéletében sem. Sorait most is szívesen közölnénk, de ilyen tárgyú közleményekkel már ré-

gen el vagyunk látva s ezért nem közölhetjük most. Írásait ezután is szívesen látjuk.

Ibolya. Nem tudjuk biztosan, de sejtjük, hogy Ön is a határokon túlról való és azokat az érzéseket, amiket magával hozott, mostani állomáshelyén, amely tőzsomszédos a határteljesítő kövekkel, napról-napra erősbödni látja. Jól van ez így, mert egyszer eljön az ideje a feszültség levezetésének is... Addig nevelje a kezeire bizottakat, akik annyira fiatalok, hogy a háborúról s az otthonukból elűzöttek szenvedéseiről csak hallomásból tudnak. Ez pedig egymagában nem elég arra a munkára, amely nekik is osztályrészüik lesz majd. Ezek az érzések sugallták a cikkét, amelynek egy része igen eleven leírás és csak azért nem közöljük, mert a vége már nagyon ellaposodott. Mennyivel élvezetesebb lenne, ha úgy írná meg, hogy az áldozatul kijelölt nemes állat szétszórja a cilianderes úr egész díszes vagy díztelen kisérőjét a kivonult híres katonasággal együtt. Nem gondolja? Ez a megoldás sokkal inkább jellemző volna, mint a meghiusult nép-vacsora. Mult-kori cikkét jól átdolgozta, azt gondoljuk, ez is sikerülni fog.

Közös erővel közös célt. Mintán a kölesönöknek a nyugállományúak részéről leendő visszafizetését intézményesen nem lehet biztosítani, a tervet nem ismeretjük, mert megoldhatatlan. Igaz, hogy a nyugellátások összege nem nagy egyénenként, azonban az állam egész háztartása szempontjából óriási. Maga a csendőrség II millió pengőt fizet ki a nyugdíjasainak! Az is tagadhatatlan azonban, hogy sokan a nyugállományúak közül, érthetetlen okok miatt, már lealacsonyító foglalkozásnak tartják a földdel való bajlódást, kereset után nem igyekeznek, de azért szeretnék azt az életszínvonalat elérni, ami túlzott igényeket, sokszor úgynevezett flancot jelent. Ez éppen úgy vonatkozatható egyesek személyére, mint a családtagokra. Hangsúlyozzuk, hogy vannak jócskán kivételek is, olyanok, akik mostani életsorukat úgy veszik, ahogyan van és akik épp úgy dolgoznak, illetve épp oly dolgokat, mint tényleges idejükben voltak. Nem válogatnak a kenyér nagyságában és finomságában, hanem megragadják azt és munkájukkal kiérdemlik. Elismerjük, hogy vannak, akiknek nem sikerül több kényeret kiharcolni, de ezeken az Ön elgondolása szerinti csendőrbank sem segítene. Adósság azonban lenne belőle akkora, mint a Fekete-tenger.

Kérdés. Nem nézzük, hogy a költemény írója milyen rangot, állást vagy nevet visel. Lapozza át lapunkat, látni fogja, hogy próbaesendőrtől épp úgy közöltünk jó költeményt, mint tiszttól és mint országos nevű költőtől, ha jó volt. A másik szempont viszont fontos: ne legyen az írás erőltetett, ne látszódjék rajta a tollszár-rágás. Az egyszerű sokkal szebb mindig és mindenben, mint a mesterkélt. Olvassa el a következő költeményt, amelyet egy kir. közjegyző, irodalmi társaságok tagja írt:

*Félkézrel írhat és lapozhatsz,
Vagy maggal szörhat földedet,
Messe forrásból vizet hozhatsz
S az Istent is fenyegetheded.*

*De amikor harangszó csendül
S megtelik csillaggal az ég,
Mindkét kezéd egymásba lendül,
Mert imához fél kéz nem elég.*

Érzi az írás egyszerűségét és szépségét? Pedig a legegyszerűbb szavakkal fejezi ki a költő a gondolatát. Nos, az természetes, hogy a mi munkatársainktól nem ilyen művészi munkát várunk, csupán őszinte, egyszerű írásokat. Küldje csak munkáit, megbíráljuk.

K. es. K. Sorrendben közölni fogjuk.

Alma meg a fája. 193.719. Át kell dolgoznunk, reméljük, akkor megfelelnek.

MERCEDES IROGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

IROGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Ön által megszabott időre terjedő előlegnélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorek, senlombok, matracok és sodronyak, szőnyeg-
árak, intó- és ebédülőszőnyegek, dísztárgyak és az
összes vázonzárak, abrosok, ágyműdamaasztok.
Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66

Bűnöző nők.

Írta: ERNST ENGELBRECHT bűnügyi rendőrbiztos
(Berlin). (4)

Gesche szülei igen dolgoz, szorgalmas emberek voltak és a különben csendes háztájon sok esetpáté volt amiatt, mert Gesche előszeretettel kerülte a munkát, de annál jobban szerette a henyélést, Ravasz alaptermészete hamar rávezette, hogy úgy is lehet dolgozni, ha a semmittevést lázas tevékenységgé csoportosítjuk. Szívesen ügyelgett a pult mögött és nézegette, hogyan gurulnak a pénzdarabok a kasszába. Ez rendkívüli mód tetszett a kis Geschének, de szeretett a pénztár körül foglalatostkodni is és szeretett a vevőktől a pénzt átvenni. Nagyszerű számoló volt és jól tudott bánni a kis vevőkörrel. Ezért aránylag elég hamar képes volt atyját helyettesíteni. Első kísérleténél mindjárt sikerült a kasszából némi pénzt elcsenni, ezen mindjárt színes szalagokat és csillogó-villogó holmikát vett magának. A hiányt nem fedezték fel és attól kezdve Gesche igen nagy igyekezetet mutatott a szülői házban. Szorgalma nem ismert határt, sohasem volt fáradt vagy kedvtelen és szeméi előtt mindig ott lebegett a lehetőség, hogy a pénztár megdézsmálása minden kívánságához hozzásegít. Egyszer atya mégis meghökkent, mert a pénztáráladdék nem egyezett, mire Gesche sietve mindent gyámolatlan bátyjára kent, akit a szülők különben sem igen szerettek. Ő rá nem gyanakodott senki.

Gesche Margareta rendkívül szép gyermek volt. Anyja reggeltől estig bibliai idézetekkel traktálta, amelyek iránt igen nagy fogékonyságot színel, mert hamar észrevette, hogy szülei annál inkább szabad akaratára engedik, minél jobban tudja az ájtatoskodót és istenfélőt színelni. Minden gyermekesínyt hamar megbocsátottak neki, mert Gesche a bibliai idézeteket folyékonyan tudta ledarálni és az éles-szű leányka csakhamar a szenteskedés leple mögül űzte tovább csaláftanaságait.

Mikor Gesche fejlődő korba jutott, szülei büszkesége lett, flukat elhanyagolták, hogy annál inkább kedvezzenek az anyagi leánykának.

Különösképen azonban a leányka nem találta örömét olyan dolgokban, melyeket ajándékba kapott, sokkal inkább izgatta őt az eltulajdonított pénz megszerzése. Ebben az ájtatoskodó családi körben, ahol úgyszólván megállás nélkül folyt a házimunka, bizonyára nem fejlődött volna ki bűnözővé Gesche Gottfried, ha ezek a hajlamok már gyermekkorában nem szunnyadoztak volna benne. Élénk vérmérséklete nem találta meg az összhangot anyja kispolgári istenfélő gondolkodásával, amit különben Gesche már kezdettől fogva csak üres formáságnak tekintett.

Később mesélte magáról, hogy hitt Istenben, de a sok templomozás, a monoton imádkozás és bibliai idézetek sohasem váltottak ki belőle egyéb érzelmeket, minthogy az ájtatoskodás ürügye alatt zavartalanul törhette fejét különféle tervekben.

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodalmi írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jóállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árnemzedmény és kedvező fizetési feltételek

A titokzatos vallási tanokban rejlő eszközökhöz további élete folyamán is sokszor fordult, különösen olyankor, amikor valódi hangulatot el akarta rejteni. Hiúsága arra ösztönözte, hogy kifelé is az istenes, a jótékony és gyámkodó nő szerepét játssza. Az elesetteket és a betegeket állandóan istápolta, ajándékokat vitt nekik és Gesché, mint kedves és barátságos teremtést szelében, hosszában szerették. Tizenhétéves koráig csak hiúságból volt jótékony és szorgalmas és semmi rendellenesség nem történt vele. De akkor nagy változáson ment keresztül. Alig hogy tizenhetedik életévébe lépett, előszeretettel kezdett járni ünnepélyekre és színházba. Az új benyomások az eddigi kispolgári kör gondolkozásmódjától annyira eltávolították, hogy lassan teljesen eltolódott attól. Szívesen vetette magát az új áradatba. Hiúsága, kacérsága és szabadságvágya érzékiséggé fejlődött ki és a tettetést művészként gyakorolta.

Az, akit 1896-ban egy Miltenberg nevű özvegy ember elvett, már nem a régi Gesche volt. Választása nem volt valami szerencsésnek mondható, mert Miltenberget városzerte italos és kódorgó embernek ismerték, de vagyona kellemes pótlást ígért mindezekert a rossz tulajdonságaiért. A házasságban a fiatal asszony nem találta valami nagy örömet, így nagy buzgalommal vetette magát az elhanyagolt üzlet rendbehozatalára. Miltenberg teljesen az ivásra és játékokra adta magát és betegsége miatt feleségével sem törődhetett.

A csalódott fiatal asszony is más irányban keresett szórakozást, szebbnél-szebb ruhákat varratott s egyik mulatságot a másik után rendezte.

Emellett megismerkedett egy fiatal utazóval, aki hízogásával úgy behálózta, hogy a fiatal asszony férje gyarlóságait most már fokozottan érezte és viszonyt kezdett az utazóval. Ismeretségük körét kiterjesztette, hogy a kiválasztott férfiakhoz való vonatkozását minél jobban leplezhesse és emellett ügyesen úgy rendezte a dolgokat, hogy udvarlói jóbarátok maradhassanak és egymásra ne gyanakodhassanak. Közben háromszor anya lett, egyik gyermeke azonban közvetlenül a szülés után meghalt. Ezalatt Miltenberg vagyona, amelyet férj és feleség egyforma arányban pazaroltak, tekintélyesen lepadt. Dacára, hogy a szülők leányukat segélyezték, Gesche újra tolvajlásokhoz folyamodott. Nemesak férjét lopta meg, hanem a ház összes lakóit, sőt még akkor is tovább folytatta, amikor férje pénzügyi helyzete jobbra fordult és ilyen aljas pénzszerzési eszközökre már semmi szüksége sem lett volna. Jótékony célokra barátaitól is kisebb-nagyobb összegeket vett át. Mennél jobban pusztult a vagyon és tovaszállt a gazdagság, Gesche annál jobban gyűlölte férjét, ki végül is kicsapongásaiban összeroppan. Es természetes, hogy a házasságával elégedetlen és zúgolódó asszony udvarlói táborában keresett kárpótlást és egy Gottfried nevű bajor emberhez szeretett volna hozzámenni, csupán a hogyan és miként eldöntése tekintetében nem tudott elhatározásra jutni. Egy szín-darab jó ötlethez juttatta. A darabban a színházi hős, egy nemes udvarló, méreggel teszi el láb alól a hitese feleségét. Ez a cselekmény adta az ötletet ahhoz, hogy urától, akihez hozzá-láncolva érezte magát, megszabaduljon.

A színházban látott jelenet éppen kapóra jött. Terve most már lassan tetté érett. A szülői házban sokszor látott patkány-mérget. Hogy a patkánymérget szükségességét indokolja, patkányokat és egereket fogdosott össze, amelyeket ügyeskedéssel, látogatók ottlétekor bocsátott szabadon, hogy a szobában való össze-vissza futkosásukkal a patkányinváziót igazolhassa. Anyja közben arzénport szerzett, hogy a patkányoknak kitétt

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbait a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

Alku nélkül bútor szabott áron:

NAGY ZSIGMOND

VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

eledelt megmérgezhesse. Gesche egyik vasárnap végre tette határozta magát és férjét eltette láb alól. Erre vonatkozó későbbi feljegyzésében a következőket olvashatjuk:

„Anyám megígérte nekem, hogy hoz valamit. Egyik nap apró darabokra tört barna kenyeret hozott, amelyek arzénell voltak beszórva. Bevitte a kamrába, elhelyezte, nekem adta a kulcsot és azt mondta: Az Isten szerelmére elővigyázatos légy, a gyermekek hozzá ne juthassanak, mert mérge.

Néhány nap múlva a kamrába mentem, lekaptam a kenyérdarabokról a mérget és bevittem a szobába. Szerettem volna Miltenbergnek odaadni, de erre nem kerülhetett sor. Izgatott lettem, kivert a verejték, papírba esomagoltam a holmit és elrejtettem a szekrényembe. Több héten át nagy lelkihárcot vívtam önmagammal. Végre egyik vasárnap el-tökéltem a borzasztó eszelekedet végrehajtását és az uram reggeli-jébe mérget kevertem. Alig hogy elfogyasztotta, rögtön ki-ment a szobából. Izgatottan lestem ki többször az ablakon, de nem történt semmi. Miltenberg hamarosan visszatért a szo-bába és ágyba feküdt. Tizennégy napra rá meghalt.“ Beteg-sége tartama alatt a mérgekeverőnő a különféle betegségek jelenségéről és lefolyásáról annyira tájékoztatta magát az or-vossal, hogy később, mikor Miltenberg már agonizált, a kü-lönféle panaszokat úgy tudta közvetíteni és csoportosítani, hogy a doktor a halál okául lázas epelobot állapított meg.

Az özvegy gondolkodásmódjára jellemző, hogy a gyász-jelentést egyúttal üzleti reklám céljára is felhasználta:

„Folyó hó 1-én meghalt szeretett és felejthetetlen férjem, Miltenberg Gerhard János, életének 33., boldog házasságának 8. évében, melyet az ég négy gyermekkel áldott meg. Két gyermekünk már meghalt, néhai férjem heveny epeláz beteg-ségben szenvedett. Meg vagyok róla győződve, hogy mindenki, aki ismerte, átérzi fájdalmamat és velem együtt hullatja könnyeit. Egyidejűleg tudatom az érdekeltekkel, hogy az üz-letet ernyedetlen szorgalommal tovább fogom vezetni és igye-kezni fogok az irányomban tanusított bizalmat továbbra is kiérdemelni, remélve, hogy nagybecsű megrendeléseikkel to-vábbra is megtisztelnek. Gesche Miltenberg.“

Miltenberg halála után három hónap múlva Gesche egy újszülöttnek adott életet. Anyagi helyzete nagyot lendült, mert ügyesen és szorgalmasan vezette az üzletet és férje ren-dezetlen adósságait lassankint kiegyenlítette. Kedveséhez való viszonya változatlan maradt. A legtöbbit egy Kopis nevű borfelügyelő forgolódott körülötte, szíve azonban még mindig Gottfried felé vonzotta, aki azonban jobbnak találta, ha nősülés helyett a jómódú menyevésével szabadon és házasa-gi lekötöttség nélkül élhet.

Gesche sokat szenvedett emiatt és a folytonos morfondi-rozás hatása alatt téveszmék lettek fölötte úrrá, így például az képzelte, hogy kedvese azért húzódozik tőle, mert ha nőül venné, végeredményben neki kellene népes családjáról is gon-doskodni. Azután a régi kapzsiság és pénzsóvárgás vett rajta erőt és úgy gondolta, hogy jó volna mielőbb szülei öröksége birtokába jutni. Már is elhatározásra jutott. Gyermekait és szüleit el kell tenni láb alól, hogy Gottfried számára az utat szabaddá tegye. Anyja váratlan megbetegedése kitünő alkalom volt az aljas tett végrehajtására. A házhöz érkező orvosnak bizonyos nagy fájdalomról beszélt, a beteg állapotát sőtét színekkel esetelte, közben pedig arzénos limonádéval meg-ítatta. A gyilkosságot tárgyaló későbbi feljegyzései borzalma-sak. A jóról és gonoszról alkotott felfogása érthetetlen, úgy látszott, mintha ő maga sem lenne teljesen tudatában annak, hogy gyilkosságaival halálos bünt követett el, mert alakos-kodó szenteskedésével meg volt győződve arról, hogy mint a szegények és betegek istápolója és embertársai gyámoltója, annyi jót tett, hogy eszelekedeteire bőséges bünbocsánatot nyert. Védőjének később így írt az anyaggyilkosságról:

„Megmondhatom önnek: Képzelve el, mióta az anyámnak a mérget beadtam, a jó Isten azzal sújtott, hogy folyton ne-vessek. Először magam is megijedtem, de azután mindjárt észretértem és láttam, hogy a jó Isten ezt annak bizonyosságául rendelte, hogy anyám nemsokára a mennyországba fog érkezni.“

A halál okául ezáltal belső gyulladás szerepelt, mert a Gesche által előadott adatok erre vallottak. Most azután

Gesche további munkához látott. A halotti tórról sok vajas-lepény marad meg. Először Johanna nevű kisleányát etette meg. A gyermek néhány óra múlva meghalt. Legidősebb leánya került ezután sorra. Néhány napig ült a halálos ágyánál és figyelte borzalmas élet-halál harcát, de ez kevésbé ha-totta meg, inkább az elpalástolás kérdése izgatta. Hamarosan nem talált más kiutat, így röviden a gyermek elhúnyta előtt romlott hűsételt etetett meg vele. A bekövetkezett halál után elég merész volt ahhoz, hogy az illető kereskedő ellen eljárást indítson, melyet azonban hamarosan visszavont. Ezt azzal indokolta, hogy nem akart ártatlant bajba keverni, mert való színűnek találja, hogy az üzlet részéről szándékosság nem forgott fenn. Gyalázatos képmutatásának koronája azonban az a gyászjelentés volt, melyet egész Bréma megkönyvezett: „A sors csapásai által súlyosan lesújtva, tudatom, hogy leg-idősebb leányom, Adelheid, életének nyolcadik évében kilenc napi szenvedés után mellháj és ideggyulladás következtében elhúnyt. Velem érző embertársaim megértik kimondhatatlan fájdalmamat, annál is inkább, mert egy hónap alatt szerető anyámat és két forrón szeretett gyermekemet vesztettem el és most már életem célját megsemmisítve látom. Özvegy Milten-berg Gerhardné.“ (Folytatjuk)

Ki a legszorgal-masabb?

cím alatt a január 1-i szá-munkban hirdetett pályáza-tunkat **Orbán József I. dombovári őrsbeli őrmester** nyerte meg. Második: *Kom-lósi László* orosházi őrsbeli esendőr, harmadik: *Oláh Fe-renc* szalántai őrsbeli esendőr. A jutalmakat a nyerteseknek egyidejűleg postán elküldöt-tük.

Ki mit tenne?

(Pályázat.)

Legutóbbi számunk tárcájában egy bajtársunk megnyerte a főnyereményt. Egyik olvasónktól levelet kaptunk, hogy a tárca nagyon érdekelte, de az is érdekelné, hogy feleségül vette-e a szerencsés bajtárs a telefonos kisasszonyt és főleg: mit csinált a tenger sok pénzzel? Leírta azt is, hogy ő ebben a helyzetben mit csinált volna. Nagyon érdekes dolgokat írt s ez adta aztán a gondolatot, hogy megkérdezzük többi olva-sóinktól: 1. Fontosnak tartják-e, hogy a főnyereményt meg-nyerjék? Volna-e ennek hátránya is? 2. Játsszanak-e sorsjegy-gyel, vagy sem. Ha nem, akkor a pénzt sajnálják-e rá, vagy más okok miatti tartózkodnak a szerencse megkísértésétől? 3. Ha megnyernék a főnyereményt, hogy rendeznék be az éle-tüket? Itt minden pályázó a maga *valóságos életkörülményeit* vegye alapul, tehát ne csak általánosságban ábrándozzon, hanem írja meg azt, amit a valóságban tenne, ahogyan, akik-nek és amilyen célokra a pénzt elosztaná, elhelyezné stb. Leg- fontosabb pedig ez a kérdés: *mivel töltené azután az életét?*

Pályázatot csak a *csendőr legénység köréből* fogadunk el. *Határidő: március 15., az eredményt az április 1-i számunk-ban közöljük. A legérdekesebb, legkomolyabb pályázatot jutalmazzuk.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Gyóry Aladár igazgató.

FEHÉR BÉLA m. kir. államasutói óras ÓRA-, ÉKSZERŐZLETE ÉS MŰHELYE SZOMBATHELY, KÖSZEGI-UTCA 8. SZÁM ALATT

Kívánatra vidékre választékot vételeköltesztettség nélkül küldök.

Előfizetés részleteit is feltüntetlek.

Vásá-roljunk

BÚTORT Steiner és Franknál KAPOSVAR, FŐ-UTCA 12

Kedvező fizelési feltételek!

A legegyszerűbb és legdíszesebb kivitel elsőrendű minőségben. Jutányos árak.